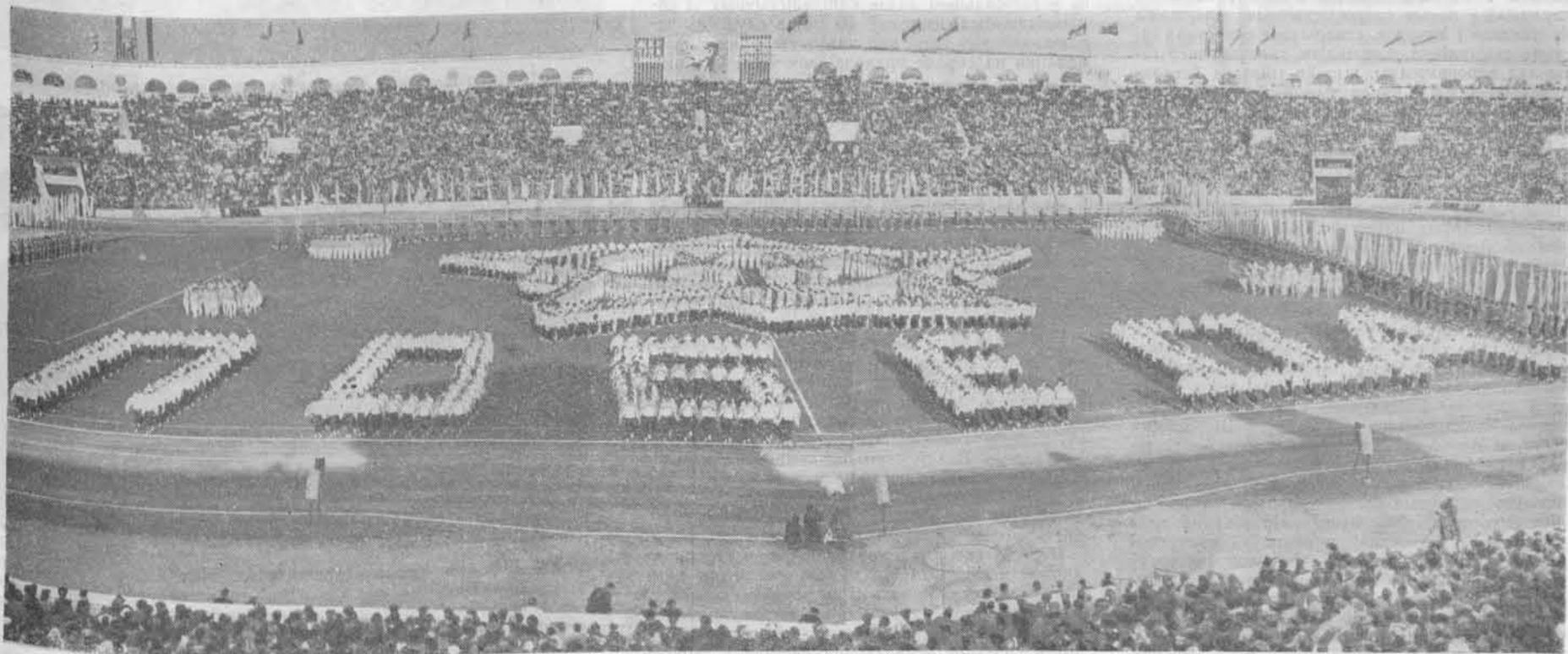

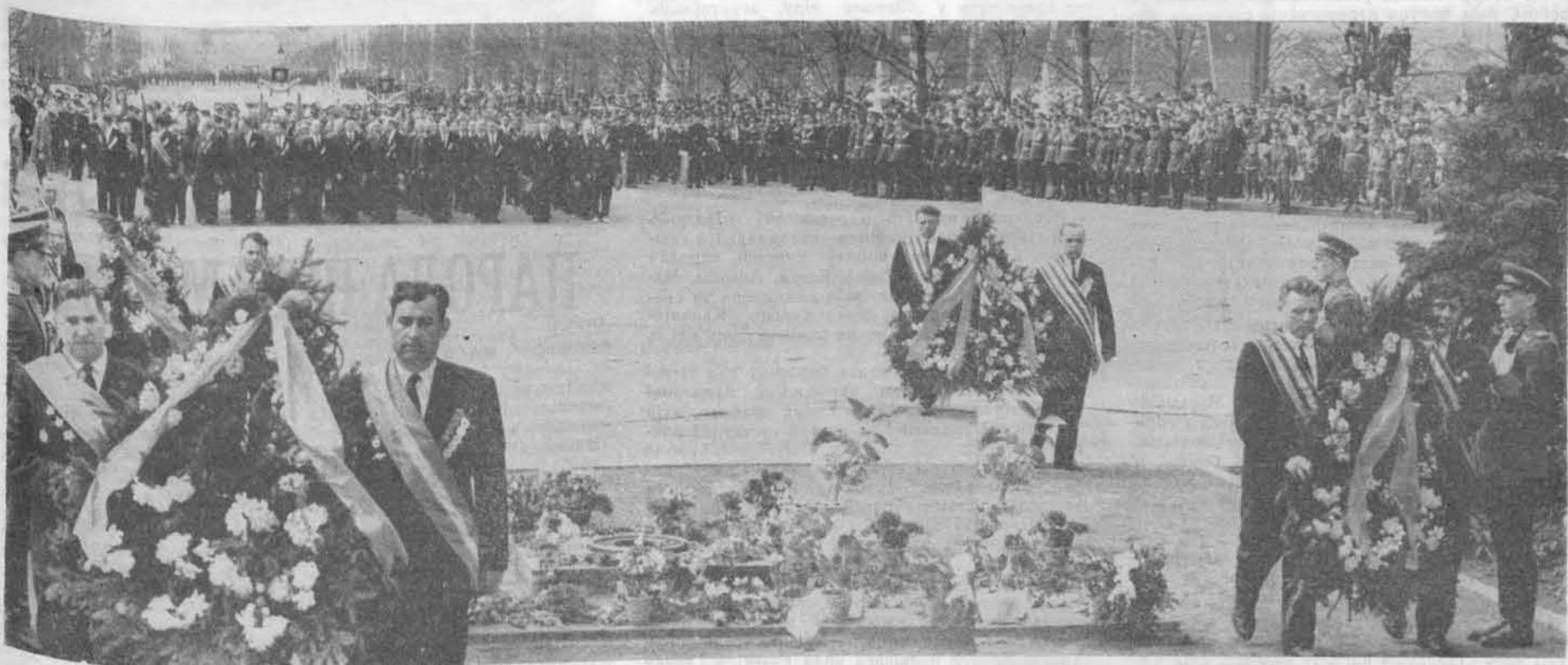
Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫНнікамі
ЗА РУБЯЖОМ

20 [875] Май 1965 г.
Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

МІНСК. 9 МАЯ 1965 ГОДА. СЬВЯТА ПЕРАМОГІ

САВЕЦКІ ЎРАД ЗАКЛІКАЕ ДА МІРУ

У дзень 20-й гадавіны з дня Перамогі над фашыскай Германіяй Цэнтральны Камітэт КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР, Урад Савецкага Саюза звярнуліся да ўрадаў, парламентаў і народаў усіх краін са Зваротам. У ім гаворыцца:

Дваццаць гадоў назад скончылася самая цяжкая і кровапралітная вайна ў гісторыі. Гітлераўскі фашызм—гэта параджанне чорных сіл сусветнай рэакцыі, канцэнтраванае выражэнне варварства і злачынстваў супраць чалавецтва—быў зрынуты ўшчэнт. Фашысцкая Германія безагаворачна капітулявала.

Усяму свету вядомы гістарычны подзвіг са-

вецкага народа, які прыняў на сябе асноўны цяжар барацьбы з фашызмам. На савецка-германскім фронце былі пераможаны галоўныя сілы гітлераўскай арміі. Тут знайшлі свой бяслаўны канец фашысцкія полчышчы, якія выхваляліся сваёй «непераможнасцю». Сцяг Перамогі над зрынутым рэйхстагам узнялі гераічныя савецкія воіны.

Разгром германскага фашызму і яго саюзнікаў—гэта вялікая перамога ўсіх свабодалюбных народаў. Яна кавалася аб'яднанымі намаганнямі дзяржаў антыгітлераўскай кааліцыі, партызан, байцоў народнага руху Супраціўлення, усіх антыфашыстаў, дэмакратаў, патрыётаў, барацьбітоў за нацыянальную свабоду. Сёння, у дзень дваццацігоддзя слаўнай Перамогі, савецкія людзі аддаюць належнае ўсім, хто заваў перамогу над ворагам. Яны асабліва віншуюць воінаў армій краін антыгітлераўскай кааліцыі, партызан, усіх удзельнікаў Супраціўлення, якія гераічна змагаліся супраць агульнага ворага. Яны вітаюць мужных нямецкіх барацьбітоў руху Супраціўлення фашызму, якія ўнеслі ўклад у вызваленне сваёй радзімы ад нацызму.

Вялікая перамога далася дарагой цаной. Пяцьдзсят мільёнаў забітых, дзсяткі мільёнаў пакалечаных, гора і пакуты ўдоў і сірот—вось колькі каштавала чалавецтву другая сусветная

вайна. Вайна забрала больш як 20 мільёнаў жыццяў савецкіх людзей. Фашысцкімі варварамі было разбурана 1700 гарадоў, спалена больш як 70 тысяч сёл і вёсак. Гэта толькі некаторыя факты, якія напамінаюць аб нашых ахвярах.

Цяжкія страты і пакуты прынесьлі гітлераўцы і народам Польшчы, Югаславіі, Чэхаславакіі, Францыі, Англіі, Грэцыі, Бельгіі, Нарвегіі, Даніі і многіх іншых краін. Яны не забудуць страшнага часу, калі са зварынай жорсткасцю гітлераўцы знішчалі ў канцэнтрацыйных лагерах ваеннапалонных, жанчын, старых, дзяцей, калі печы гітлераўскіх фабрык смерці дымілі па ўсёй Еўропе. Руіны савецкіх гарадоў і вёсак, Асвенцім і Бухенвальд, руіны польскай сталіцы Варшавы і англійскага горада Ковентры, чэшскага паселішча Лідзіцы і французскай вёскі Арадур застануцца ў памяці чалавецтва як выкрыццё жудасных злачынстваў фашызму.

Народы ўспамінаюць аб грозных падзеях мінулай вайны для таго, каб зрабіць сёння вывады для цяперашняга і будучага.

Другая сусветная вайна паказала, што ў наш час любяць прэтэнзіі на заваяванне сусветнага панавання немінуца заканчваюцца сакрушальным крахам. Гэта—сур'ёзнае папярэджанне (Заканчэнне на 2-й стар.)

САВЕЦКІ ЎРАД ЗАКЛІКАЕ ДА МІРУ

(Пачатак на 1-й стар.)

не ўсім тым, хто зноў наспрабаваў бы пайсці па шляху Гітлера. Народы змятуць усіх, хто ў імя ўстанаўлення свайго панавання рыхтуецца ўцягнуць чалавецтва ў сусветную бойню.

Сусветна-гістарычная перамога над фашызмам, гаворыцца ў Звароне, змяніла палітычнае аблічча свету. У ходзе антыфашысцкай барацьбы і народна-дэмакратычных рэвалюцый нарадзіліся новыя сацыялістычныя дзяржавы на Захадзе і Усходзе, стварылася сусветная сістэма сацыялізму. Сацыялізм даказаў, што гэты лад неперажывальны, што ён трывала ўсталяваўся на зямлі і цяпер тым больш нікому не ўдасца зрабіць тое, на чым зламаў хрыбет германскі фашызм.

Разгром ударных сіл міжнароднай рэакцыі—германскага, італьянскага фашызму і японскага мілітарызму—у велізарнай ступені садзейнічаў уздыму нацыянальна-вызваленчай барацьбы прыгнечаных народаў Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Вялікую перамогу атрымаў шматмільённы кітайскі народ. На шлях сацыялізму будучы станаўцца ўсё новыя краіны. Такі закон гістарычнага развіцця.

Другая сусветная вайна навучыла народы і іншаму. Уся гісторыя яе падрыхтоўкі і развязвання сведчыць аб тым, што калі набліжаецца пагроза вайны, самае нязначнае прапаруджанне з актыўнымі дзеяннямі супраць яе раўназначна заахвочванню агрэсараў. Ці можна было не дапусціць злучэння авантуры гітлераўскага фашызму? Так, можна, калі б міралюбівыя сілы былі згуртаваны, дзейнічалі актыўна, а пэўныя колы на Захадзе не паддаліся б угаворам фальшывых міратворцаў, якія на справе заахвочвалі агрэсараў і выступалі на сутнасці супраць нацыянальных інтарэсаў сваіх краін. Так, можна, калі б сучасна была створана трывалая сістэма калектыўнай бяспекі, за якую выступаў Савецкі Саюз.

Цяпер свет стаіць перад пытаннем: як прадухіліць новую сусветную вайну, якая абрушылася б на чалавецтва тэрмаядзернай катастрофай.

Навукова-тэхнічная рэвалюцыя дала ў рукі чалавека магутныя сілы: ён пранік у глыбіню атамнага ядра, пачаў штурмаваць касмічныя далі. Вялікія дасягненні чалавечага генія павінны быць скіраваны на стваральны мэты.

Аднак становішча цяпер такое, што хоць планета перанасычана ўжо зброяй масавага знішчэння, ствараюцца новыя, яшчэ больш жахлівыя сродкі. Гонка ўзбраенняў не сціхае. То ў адным, то ў другім раёне свету ўзнікаюць ачагі напружанасці, развязваюцца лакальныя войны, якія могуць перарасці ў сусветны пажар.

Справядлівую трывогу народаў усіх краін выклікаюць сёння падзеі ў В'етнаме. На вачах ва ўсяго свету ўзброеныя сілы ЗША ажыццяўляюць інтэрвенцыю ў Паўднёвым В'етнаме, робяць варварскія бамбардзіроўкі тэрыторыі Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам. Гэтыя дзеянні нельга кваліфікаваць інакш, як прамую агрэсію. Сацыялістычныя краіны, усе міралюбівыя народы ўладна патрабуюць неадкладнага спынення амерыканскай агрэсіі, вываду амерыканскіх войскаў з Паўднёвага В'етнама, няўхільнага выканання Жэнеўскіх пагадненняў, закліканых забяспечыць свабоду і незалежнасць усяму в'етнамскаму народу.

Небяспечны ачаг напружанасці захоўваецца ў раёне Карыбскага мора, дзе не спыняюцца правакацыі супраць геранічнай Кубы, дзе ажыццяўлена інтэрвенцыя войскаў ЗША ў Дамініканскую Рэспубліку. У Конга, Анголе, Мазамбіку і некаторых іншых краінах каланізатары спрабуюць зброяй задушыць нацыянальна-вызваленчую барацьбу народаў. Але ні бомбы, ні газы, ні напалм не адноўяць каланіяльнага імперыя, якія разваліліся. Развіваючыся краіны і народы нястрымна ідуць па шляху замацавання сваіх перамог, і нікому не дадзена спыніць іх руху да святла, прагрэсу, да нацыянальнага і сацыяльнага вызвалення.

Улічваючы ўрокі вайны, народы пільна сочаць за развіццём падзей у цэнтры Еўропы. І гэта зразумела. Заходнегерманскі рэваншызм зноў ствараюць пагрозу краінам, якія ўжо двойчы цяпер ад агрэсіі з боку германскага мілітарызму. Рэваншызм не жадаюць лічыцца з існаваннем у Еўропе граніцамі. Яны рвуцца да валодання ядзернай зброяй.

Пакуль не позна, трэба ўзвесці неадольную перашкоду на шляху агрэсіі і ваенных авантур. Такі галоўны вывад, да якога прыходзяць народы сёння, памятаючы аб мінулай вайне.

У наш час гэта—зусім рэальная і зусім вышаральная задача. Абстаноўка ў свеце ў корані адрозніваецца ад той, якая існавала напярэдадні другой сусветнай вайны. За мір выступаюць мільёны і мільёны людзей, якія добра разумеюць, што тэрмаядзерная вайна наклала б на нашу планету такія бедствы, якія непараўнальныя з вынікамі ўсіх мінулых войнаў. На службу справе міру пастаўлена велізарная матэрыяльная і палітычная магутнасць вялікай садружнасці сацыялістычных дзяржаў. Усё ўзрастаючы ўклад у барацьбу супраць пагрозы сусветнай вайны ўносяць міралюбівыя дзяржавы Азіі, Афрыкі, Еўропы і Лацінскай Амерыкі, рабочы клас, працоўныя капіталістычных краін.

На працягу дваццаці гадоў, якія мінулі пасля разгрому фашыскай Германіі, міралюбівыя сілы не раз дабіваліся мірнага ўрэгулявання вострых міжнародных канфліктаў і ўтаймавання сіл мілітарызму. Гэта можна і трэба зрабіць і сёння.

Вялікая адказнасць за лёс міру ляжыць на ўрадах і парламентах дзяржаў. Яны не могуць не лічыцца з тым, што ні адзін народ не хоча сусветнай вайны, не хоча пасці ахвярай тэрмаядзернай катастрофы.

У гады вайны краіны антыгітлераўскай кааліцыі, дзейнічаючы супраць агульнага ворага, ішлі ў адным страі. Розніца ў сацыяльным ладзе не перашкаджала гэтаму. І цяпер розніца ў сацыяльным ладзе капіталістычных і сацыялістычных дзяржаў не можа служыць перашкодай для таго, каб палітыка мірнага суіснавання на справе праводзілася ўсімі ўрадамі.

Савецкі Саюз, гаворыцца далей у Звароне, зноў заклікае ўрады ўсіх краін праявіць рэалізм у ацэнцы суадносін сіл і магчымых вынікаў вайны ў ядзерны век, прыняць дзейныя меры да ліквідацыі пагрозы новай сусветнай вайны.

Народы чакаюць ад урадаў рашучых крокаў з мэтай аздараўлення міжнароднай абстаноўкі. Ад урадаў залежыць не на словах, а на справе перайсці да мірнага ўрэгулявання нявырашаных праблем. Вялікая адказнасць ляжыць на парламентах усіх краін свету, якія выступаюць ад імя народаў.

Са свайго боку Савецкі Саюз яшчэ раз выказвае гатоўнасць зрабіць усё неабходнае ў інтарэсах усеагульнага міру і бяспекі народаў. Кіруючыся заветаў вялікага Леніна, Савецкі Саюз адстойваў і будзе адстойваць справу міру, рашуча змагаюцца за папярэджанне сусветнай вайны. Няхай ніхто не сумняваецца ў міралюбівых імкненнях нашай дзяржавы. Але няхай у той жа час ніхто не памыляецца ў яе рашучасці даць знішчальны адпор сілам агрэсіі!

Народы павінны згуртоўвацца для сумеснага адбору агрэсіўным сілам, каб сучасна спыніць іх. Барацьба за мір не церпіць прапаруджання. Трэба памятаць: войны падкрадаюцца да народаў непрыкметна. Аб гэтым сведчыць гісторыя развязвання першай і другой сусветных войнаў.

Няхай і сёння ў радах барацьбітоў за мір жыве магутны дух руху Супраціўлення супраць фашыскай тыраніі, яго мужнасць, яго нянавісць да мілітарызму і вайны, яго беззапаветнага адданасць міру і свабодзе! Розніца светапоглядаў, палітычных і рэлігійных перакананняў не можа быць перашкодай для згуртавання мільянаў і мільянаў людзей у радах шырокага фронту барацьбы за мір.

Цэнтральны Камітэт КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савецкі ўрад звяртаюцца да народаў усіх краін з заклікам актыўна дзейнічаць у абарону міру, згуртоўваць свае рады, уцягваюць у барацьбу ўсіх, хто пакуль не ўсвядоміў небяспекі тэрмаядзернай вайны.

Год дваццацігоддзя перамогі над гітлерызмам павінен быць азнаменаваны ўзмацненнем барацьбы за ліквідацыю ачагоў вайны.

Перш за ўсё неабходна пакласці канец агрэсіі ЗША ў В'етнаме. Няхай в'етнамскі народ сам вырашыць свой лёс, без умяшання звонку.

Агульнымі актыўнымі дзеяннямі міралюбівых сіл неабходна дабіцца неадкладнага спынення каланіяльных войнаў супраць народаў Дамініканскай Рэспублікі, Конга, Анголы, Мазамбіка і іншых краін, якія змагаюцца за свабоду і нацыянальную незалежнасць. Каланіялізму і неаканіялізму не павінна быць месца на зямлі!

У дзень дваццацігоддзя перамогі над гітлерызмам мы заклікаем памножыць намаганні для ўрэгулявання нявырашаных праблем, якія засталіся ў спадчыну ад другой сусветнай вайны.

Трэба пракласці шлях да германскага мірнага ўрэгулявання. Трэба дабіцца стварэння трывалай сістэмы еўрапейскай бяспекі на аснове прынцыпаў мірнага суіснавання і дзелавога супрацоўніцтва дзяржаў з розным грамадскім ладам.

Савецкі Саюз заклікае ўсе ядзерныя дзяржавы ўрачыста, перад усім светам, заявіць аб сваёй адмовы ад ужывання ядзернай зброі. Неабходна папярэдзіць пашырэнне гэтай зброі, уцягненне ўсё большага кола краін у гонку ядзерных узбраенняў. Мы падтрымліваем выстаўлення многімі ўрадамі і грамадскімі коламі планы ператварэння розных раёнаў свету ў бяз'ядзерныя зоны. Шлях да трывалага міру расчысцяць і такія меры, як ліквідацыя замежных ваенных баз на чужых тэрыторыях, скарачэнне ваенных бюджэтаў буйных дзяржаў, заключэнне пакта аб ненападзе паміж процістаячымі адна адной ваеннымі групамі, спыненне гонкі ўзбраенняў. Завяршаючая мэта ўсіх гэтых намаганняў—дасягненне ўсеагульнага і поўнага раззбраення.

Ва ўрачысты дзень 20-годдзя вялікай перамогі над гітлераўскай Германіяй Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савецкі ўрад яшчэ раз заклікаюць усе ўрады, парламентаў і народы да актыўных дзеянняў у абарону міру.

Вечны агонь славы гарыць над магіламі салдат, якія загінулі на франтах барацьбы з гітлерызмам. Вечны агонь нянавісці да мілітарызму і агрэсіі, да ўсіх форм прыгнечання і варварства гарыць у сэрцах сумленных людзей.

Ад сённяшніх дзеянняў урадаў і народаў залежыць, які будзе заўтрашні дзень чалавецтва. Лёс будучых пакаленняў—у руках цяперашняга пакалення. Сілы міру больш магутныя, чым сілы вайны. Сілы міру павінны перамагчы!

Масква, 9 мая. На парадзе супрацьракеты-гіганты.

Мінск, 9 мая. Кроцаць ваенныя маракі.

Мінск, 9 мая. Па Цэнтральнай плошчы праходзіць падраздзяленне ракетных войскаў.

СЛАЎНАЕ СВЯТА НАРОДА-ПЕРАМОЖЦА

МАСКВА

Людскі гул запаўняе ўсю прасторыю Краснай плошчы. На гранітных трыбунах тысячамі іскраў ззіюць баявыя ўзнагароды ветэранаў мінулай вайны. Умешкі, кветкі—усё гэта ўліваецца ў агульную сімфонию свята.

Ідуць да трыбун перадавікі фабрык і заводаў сталіцы, калгаснікі, вучоныя, пісьменнікі, мастакі. Многія з іх сваімі ратнымі подзвігамі або доблеснай працай кавалі перамогу над фашыскай Германіяй.

На трыбунах—дэлегацыі і пасланцы камуністаў многіх краін, дзевяць прафсаюзных, жаночых, маладзёжных і іншых грамадскіх арганізацый, ветэраны вайны з сацыялістычных краін, а таксама з Францыі, Англіі, ЗША, многіх іншых дзяржаў.

Тут жа члены дыпламатычнага корпусу, ваенныя, ваенна-марскія і ваенна-паветраныя аташэ пры замежных пасольствах у СССР.

На Цэнтральнай трыбуне Маўзалея кіраўнікі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада.

...Звон курантаў. Роўна 10 гадзін паказваюць стрэлкі на Спаскай вежы Крамля. На плошчу выязджае ў адкрытай машыне міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза Р. Я. Маліноўскі, які прымае парад. Насустрач яму накіроўваецца камандуючы парадом генерал арміі А. П. Белабародаў. Ён рапартае міністру аб гатоўнасці войскаў Маскоўскага

гарнізона да парада ў гонар Дня Перамогі.

«Віншую са святам дваццатай гадавіны перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне!»—гаворыць маршал Р. Я. Маліноўскі, спыняючыся перад бездакорнымі радамі. У адказ гучыць дружнае «ўра!».

Аб'ехаўшы войскі, Р. Я. Маліноўскі падмаецца на трыбуну Маўзалея і гаворыць прамову.

Над плошчай велічна гучыць Гімн Савецкага Саюза, у мелодыю якога ўрываюцца залпы артылерыйскага салюта.

Зводны ваенны аркестр іграе «Пераможны марш». На Краснай плошчы—сцяг Перамогі! Пранесены праз палымя Вялікай Айчыннай вайны і ўзняты над рэйхстагам, ён уваасабліва перамогу ўсяго савецкага народа.

Праходзяць слухачы Ваенна-Палітычнай ордэна Леніна Чырванасцяжнай акадэміі імя У. І. Леніна, Ваеннай інжынернай ордэна Леніна і Суворова акадэміі імя Ф. Э. Дзяржынскага, Ваеннай ордэна Леніна Чырванасцяжнай акадэміі браньтанкавых войскаў.

Змяняецца мелодыя марша. Праходзяць каля трыбун афіцэры і генералы Ваенна-інжынернай Чырванасцяжнай акадэміі імя В. У. Куйбышава.

Над Краснай плошчай—мелодыя авіяцыйнага марша «Всё вышэй». Лётчыкі! Праслаўляеце асы вайны, пільныя вартаныя мірнага неба Айчыны!

Слаўныя старонкі ўпісалі ў гісторыю Вялікай Айчыннай

ЗА БАЯВЫЯ ЗАСЛУГІ

Адбываючы вераломны і раптоўны напад гітлераўскіх захопнікаў на Савецкі Саюз, абаронцы Брэсцкай крэпасці ў выключна цяжкіх умовах праявілі ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі агрэсарамі выдатную воінскую доблесць, масавы гераізм і мужнасць, якія сталі сімвалам бяспрыкладнай стойкасці савецкага народа.

Адзначаючы выключныя заслугі абаронцаў Брэсцкай крэпасці перад Радзімай і ў азнаменаванне 20-годдзя перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг., Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саюза ССР прысвоіў Брэсцкай крэпасці ганаровае званне «Крэпасць-Герой» з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і медаля «ЗАЛАТАЯ ЗОРКА».

За выдатныя заслугі перад Радзімай, масавы гераізм, муж-

насць і стойкасць, праяўленыя працоўнымі сталіца Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік горада Масквы ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, і ў азнаменаванне 20-годдзя перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг. Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саюза ССР прысвоіў гораду Маскве ганаровае званне «ГОРАД-ГЕРОЙ» з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і медаля «ЗАЛАТАЯ ЗОРКА».

За вялікія заслугі ў мабілізацыі беларускага народа на барацьбу супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у перыяд Вялікай Айчыннай вайны Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР узнагародзіў рэспубліканскую газету «ЗВЯЗДА» ордэнам АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ I ступені.

СЛАЎНАЕ СВЯТА НАРОДА-ПЕРАМОЖЦА

ваіны выхаванцы ордэна Леніна Маскоўскага вышэйшага агульнавайсковага каманднага Чырванасцяжнага вучылішча імя Вярхоўнага Савета РСФСР. Вучылішча — старэйшае ў Савецкай Арміі. Яно было створана па асабістаму ўказанню У. І. Леніна.

На Красную плошчу ўступае калона асобнай мотастралковай дывізіі імя Ф. Э. Дзяржынскага. Тысячы яе выхаванцаў за гады ваіны ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі, дзесяціарым прысвоена званне герояў Савецкага Саюза. Асабовы састаў дывізіі свята захоўвае і памяць баявых традыцыі дзяржынцаў.

Рухаюцца падраздзяленні гвардзейскай мотастралковай Таманскай дывізіі імя М. І. Калініна.

Услед за таманцамі на Краснай плошчы з'яўляецца «крылатая пяхота». Дэсантнікі праяджаюць на машынах са сваёй артылерыяй і танкамі.

Праходзіць калона розных тыпаў зенітных кіруемых ракет. Гэта надзейны сродак нашай проціпаветравай абароны. Зенітныя ракеты здольныя знішчыць у паветры любыя самалёты і крылатыя ракеты, на якіх бы вышыні яны ні ляцелі. Цяпер у агрэсараў няма сродкаў нападу, здольных беспакарана парушаць паветраную прастору нашай Радзімы!

Як і на мінулым парадзе, у цэнтры ўвагі глядачоў — найноўшыя проціракетны-гіганты. Нашы проціракетны здольны без промаху своечасова і на вялікіх аддаленні ад абараняемых гарадоў паражаць балістычныя міжконтынтальныя ракеты і ракеты падводных лодак агрэсара.

Перад трыбунамі праходзяць грозныя ракеты нашых акіяніскіх падводных лодак. Гэтыя балістычныя ракеты маюць магутныя ядзерныя боегалоўкі, яны запускаюцца з пад вады і могуць паражаць цэлі, аддаленыя на тысячы кіламетраў ад месца іх старту.

Завяршаючы ваенны парад, на Красную плошчу ўступаючы ракетныя войскі стратэгічнага прызначэння, аснова ваеннай магутнасці нашай Радзімы, гарантыя бяспекі краіны.

Першымі мы бачым так званыя ракеты «сярэдняй далёкасці». Некаторыя новыя тыпы гэтых ракет могуць дасягаць самых далёкіх кантынентаў. Рухаюцца цвёрдапаліўныя ракеты сярэдняй далёкасці на самаходных пускавых устаноўках. Гэтыя стратэгічныя ракеты пастаянна і хутка мяняюць свае пазіцыі, што робіць іх няўразлівымі для праціўніка. Яны заўсёды гатовы да неадкладнага дзеяння.

Ідуць непераяўдзеныя па магутнасці міжконтынтальныя ракеты. Яны ўжо знаёмыя нам па леташняму парадзе.

Але вось праходзяць трохступенчатыя міжконтынтальныя ракеты на цвёрдым паліве. Іх канструкцыя дасканала, ракеты простыя і надзейныя ў эксплуатацыі, іх абслугоўванне поўнаасо аўтаматызавана. Яны могуць запускацца ў мінімальна тэрміны як з шахтавых, так і з іншых стартаў. І, нарэшце, гіганцкія арбітальныя ракеты, вянец парада. Яны падобныя на ракеты-носьбіты, якія ўпэўнена выводзяць у

космас касмічныя караблі. Для гэтых ракет не існуе граніц далёкасці палёту, а магутная магутнасць іх ядзерных боегалоўак фантастычна.

Святочны парад яшчэ раз прадэманстраваў высокі ўзровень савецкага ракетабудавання. У нас ёсць самыя разнастайныя ракеты з ядзернымі і іншымі боегалоўкамі. Гэта забяспечвае надзейнасць вырашэння баявых задач па знішчэнню любога агрэсара, калі ён адважыўся развязаць ваіну.

Асабовы састаў ракетных войск стратэгічнага прызначэння пільна нясе вахту ля сваёй грознай зброі. Савецкія міжконтынтальныя ракеты, аснашчаныя магутнымі ядзернымі зарадамі, — магутны сродак забяспечэння міру.

...Парад закончан. У гэты дзень прадэманстравана ўзросшая ваенная магутнасць Савецкай дзяржавы і яе Узброеных Сіл. У гэтай несакрушальнай сіле — надзейная гарантыя міру і бяспекі нашага вялікага народа — будаўніка камунізму, народаў краіна сацыялістычнага лагера, усяго прагрэсіўнага чалавечтва. Ваенны парад у гонар Дня Перамогі прагучаў як велічны гімн нашай магутнасці, нашай славе і доблесці, цвёрдай рашучасці захавання міру на зямлі.

МІНСК

Урачыстая і велічная Цэнтральная плошча Мінска. Тут выстраіліся войскі сталічнага гарнізона. На трыбунах — ветэраны мінулых баёў, Героі Савецкага Саюза і Героі Сацыялістычнай Працы, дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР і Вярхоўнага Савета БССР, Вярхоўнага Савета Айчыннай удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, генералы і афіцэры, на грудзях у якіх ззяюць высокія ўрадавыя ўзнагароды, старыя бальшавікі, наватары вытворчасці, вучоныя, пісьменнікі, дзеячы мастацтваў, партыйныя, савецкія і прафсаюзныя работнікі.

10 гадзін 30 мінут. На плошчу выязджае камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі генерал-палкоўнік С. С. Марахін. Яго сустракае і аддае рапарт камандуючы парадом генерал-лейтэнант І. С. Іванов.

Пачынаецца аб'езд войск. Генерал-палкоўнік С. С. Марахін вітаецца і вішуге воінаў са святат Перамогі. У адказ чуюцца салдацкае «ўра!».

Затым камандуючы падмаецца на ўрадавую трыбуну. Ад імя і па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі і ўрада Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ён вітае і віншае салдат, сержантаў, афіцэраў і генералаў, ветэранаў і партызан Вялікай Айчыннай вайны, усіх працоўных Савецкай Беларусі з вялікім святам — 20-й гадавінай перамогі савецкага народа над фашыскай Германіяй.

На адзін момант усё сціхае. І вось грывуноў пошчак барабанаў. Парад войск Мінскага гарнізона адкрываюць юныя барабаншчыкі-сувораўцы.

На плошчу ўступаюць афіцэры. Гэта — слухачы Мінскага вышэйшага інжынернага радыётэхнічнага вучылішча.

Чаканячы крок, па плошчы праходзяць гвардзейцы. Вецер развівае сцяг часці, увіты трыма ордэнскімі стужкамі.

Гэты сцяг падмаюць у атаку абаронцаў Волгаграда, ён асвятляў байцам цяжкі шлях да Эльбы.

У пешым страі праходзяць артылерысты, гаспадары грознага агню. Чуюцца дружныя апладысменты. Гэта працоўныя беларускай сталіцы цёпла вітаюць родных воінаў, якія пільна стаяць на варце міру і стваральнай працы будаўнікоў камунізму.

Паказаліся танкісты. Людзі, якія стаяць паабпал Ленінскага праспекта, гарача вітаюць іх. А калоны ўсё ідуць і ідуць, дэманструючы сілу і магутнасць Савецкай Арміі.

А гэта — авіятары. У іх ліку і тыя, хто рыхтуе рэактыўныя машыны да палётаў, забяспечвае іх сувяззю, абслугоўвае сродкамі навіядзення і пасадкі.

Быццам акіянская хваля, калышучца на плошчы блакітныя каўняры праходзячых у страі маракоў. На чале калоны — капітан 3-га рангу В. С. Мясешка. 20 гадоў назад ён удзельнічаў у маскоўскім парадзе Перамогі. Цяпер свой багаты вопыт і веды перадае маладым матросам.

Урачысты марш завяршаюць любімыя мінчан — сувораўцы.

Па плошчы на высокай скорасці праяджаюць баявыя разведвальна-дзорныя машыны і бронетранспарцёры. Імі кіруюць радавыя Іван Асяйчук, Казіс Давідас, сержант Яраслаў Небыковіч і іншыя майстры баявой справы.

У машынах праяджаюць воіны крылатай пяхоты — дэсантнікі. Яны з парашутамі, у поўнай баявой гатоўнасці. Смелыя, адважныя салдаты гатовы хоць цяпер падняцца на самалётах у блакітную вышыню.

На плошчу выязджаюць цягачы з гарматамі розных сістэм і калібраў. У кузавах — разлікі. Адным з іх камандуе сержант Іван Аўсейчык, хлопца з вёскі Лычкаўцы Шчучынскага раёна, патомны артылерыст. Яго бацька ваяваў з гітлераўскімі захопнікамі ў саставе артылерыйскага падраздзялення. Старэйшы брат служыў нядаўна ў артылерыі, другі брат таксама камандуе цяпер разлікам.

На высокай скорасці праяджаюць гвардзейскія рэактыўныя мінамёты.

Нарастае гул рухавікоў. Праходзяць ракеты. Вось ён, надзейны шчыт Радзімы, галоўная ўдарная сіла Савецкай Арміі! З захапленнем глядзяць мінчане на серабрыстыя целы магутных ракет. Каля іх знаходзяцца воіны, якім даверана складаная тэхніка.

Грозная зброя ў пастаяннай баявой гатоўнасці. Няхай ведаюць аб гэтым тыя, хто забывае ўрокі мінулай вайны, хто сёння зноў думае аб рэваншызцкіх зыходах на Усход.

У радасны дзень 20-годдзя перамогі над фашызмам нашы воіны яшчэ раз прадэманстравалі сваю магутнасць і бязмежна адданасць сацыялістычнай Айчыне, Камуністычнай партыі, роднаму ўраду і вялікаму савецкаму народу.

Услед за воінамі на плошчу ўступаюць ветэраны і парты-

заны Вялікай Айчыннай вайны. Іх тысяча чалавек. Наперадзе калоны развіваюцца флага Савецкага Саюза, Беларускай Рэспублікі і горада Мінска.

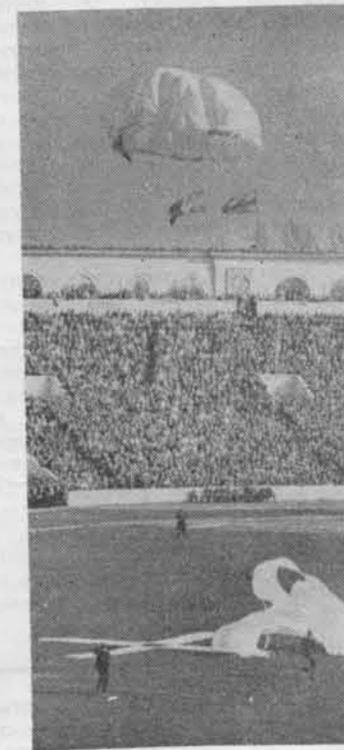
Ветэраны ідуць алей Герояў на плошчу Перамогі. Тысячы мінчан сардэчна вітаюць старую гвардыю. Вось і манумент. Дзесяткі вяноўкі ускладаюць былыя байцы да падножжа велічнага помніка, узведзенага ў гонар воінаў і партызан, якія загінулі за вызваленне Беларусі.

* * *

Дзень Перамогі святкавала ўся Беларусь. Народныя гулянін, сустрэчы з ветэранамі ваіны прайшлі ва ўсіх гарадах і вёсках нашай рэспублікі.

Мінск, 9 мая. Выступленне фізкультурнікаў на стадыёне «Дынама».

Мінск, 9 мая. Паказальнае выступленне спартсменаў-парашуцкаў.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Отшумел праздник Победы. Торжественно и радостно встретили его советские люди в Москве, Минске, в больших и малых городах страны, в сёлах, кишлаках и аулах. Двадцать лет прошло с того дня, как была полностью разгромлена гитлеровская Германия. Советский Союз залечил раны, стал еще краше и богаче, чем прежде, но никогда не забудется бессмертный подвиг народа, его героизм, стойкость и мужество, проявленные в борьбе с врагом. Парады войск, прошедшие в городах нашей Родины, продемонстрировали мощь советских Вооруженных Сил. Только сила эта никогда не будет направлена против мира. Советский Союз всегда стоял и будет стоять во главе прогрессивных сил на земле. О торжествах, посвященных Дню Победы, мы рассказываем сегодня в материалах, помещенных на 1, 2 и 3-й страницах.

Сегодня мы сообщаем об Указе Президиума Верховного Совета СССР о присвоении городу Москве почетного звания «Город-герой». Звание «Крепость-герой» присвоено легендарной Брестской крепости.

Недавно в Москве проходил II Пленум Советского Комитета по культурным связям с соотечественниками за рубежом. В его работе приняли участие члены Советского Комитета, видные деятели науки, культуры, представители профсоюзных, молодежных и спортивных организаций, корреспонденты печати и радио. На пленуме обсуждалась работа Советского Комитета, выступавшие говорили о том, что вся его деятельность должна быть направлена на еще более тесное укрепление духовных и культурных связей соотечественников со своей Родиной, на развитие дружбы между народами и укрепление мира («У НАШЕЙ ДРУЖБЫ МОЦНЫЯ КРЫЛЫ»).

С горькими, тяжёлыми воспоминаниями о войне выступают сегодня на страницах нашей газеты земляки из Англии и Франции. Голод, лишения, нечеловеческие мучения, перенесённые в фашистских концлагерях, никогда не сотрутся из их памяти («ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ»).

Очерк «ГАСПАДЫНЯ ДЗІС-НЕНСКИХ ЗЯМЕЛЬ» посвящен простой белорусской женщине, агроному колхоза «Искра» Мировского района Регине Усович. Любовь к земле, глубокое знание всех ее законов помогают агроному в нелегком труде. В прошлом году колхоз собрал по семнадцать с лишним центнеров зерна на круг с гектара. И в этом большая заслуга Регины Усович.

Человек стоит у окна и смотрит в ночь. Перед ним — целая страна огней. Это освещенные окна, и за каждым из них своя жизнь. Автор очерка «ПАДАРОЖКА У КРАЇНУ АГНЕУ» приглашает читателей попутешествовать по ночному Минску, знакомит с электротехническим подшипниковым заводом Борисом Миловановым, профессором Николаем Семеновичем Мисюком, актрисой Галиной Толкачевой, скульптором Анатолием Аникейчиком.

Николай Соколов приехал вместе с родителями в Минск не так давно. Раньше они жили за границей, но отец всегда тосковал по своей родине, говорил, что даже звезды там роднее и приветливее. Николай в Минске окончил школу, поступил в художественное училище, а после службы в Советской Армии его приняли в Белорусскую государственную консерваторию. Николай Соколов создал цикл фортепьянных пьес на темы белорусских народных песен. Его произведения популярны и за пределами Белоруссии («ПЕСНІ АБ ЗОРНЫМ МІНСКУ»).

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Віктар Гарэлік нарадзіўся ў тая дні, калі савецкі народ святкаваў перамогу над фашыскай Германіяй. Закончыўшы сярэдняю школу, ён рашыў стаць рабочым. Цяпер Віктар працуе слесарам-выпрабавальнікам у цэху галоўнага канвеера завода «Гомсельмаш».

Фота П. Захаранкі.

У ШКЛАВАРАЎ ЗАЛЕССЯ

Старыя людзі прыгадваюць, што раней на гэтым месцы быў маленькі, саматужны цэх па вырабу бутэлек і шкельцаў для газавых ламп. Цяпер жа тут буйны шклозавод «Залессе», прадукцыю якога ведаюць не толькі ў рэспубліцы, але і за яе межамі. Калектыў прадпрыемства першым у Беларусі асвоіў выпуск сілікатнай глыбы. Вялікая колькасць гэтай прадукцыі адпраўляецца за мяжу.

Побач з заводам вырас жылы пасёлак шкловараў. Уздоўж вуліц роўнымі радамі цягнуцца прыгожыя дамы. Людзі набываюць добрую мэблю, пральныя і швейныя машыны, тэлевізары, радыёпрыёмнікі.

Ул. ХРАМЦОУ.

Вілейскі р-н.

ГАВОРАЦЬ ЛІЧБЫ

У 1964 годзе ў раёне 6440 чалавек атрымлівалі дзяржаўныя пенсіі і дапамогу. На сацыяльнае забеспячэнне за год выдаткавана 1448830 рублёў. Сёлета праўленні калгасаў прызначылі пенсіі яшчэ 2786 чалавекам.

Цяпер у раёне працуюць 148 школ. У іх займаецца больш 13000 вучняў. Педагагічную работу ў школах вядзе каля тысячы настаўнікаў.

У. КУКСО.

Дзяржынскі раён.

ЗА СРОДКІ КАЛГАСА

Слава аб калгасе «Семежава» разнеслася далёка за межы Капыльскага раёна. Працаўнікі арцелі па-гаспадарску выкарыстоўваюць кожны гектар зямлі, атрымліваюць высокія ўраджай.

Усе працаёмкія працэсы выконваюць машыны. Тут працуюць 43 трактары, дзесяткі аўтамабіляў. На жывёлагадоўчых фермах абсталяваны даільныя ўстаноўкі, падвясныя дарогі.

На цэнтральнай сядзібе арцелі пабудаван выдатны дом культуры, у чырвоных кутках на жывёлагадоўчых фермах устаноўлены тэлевізары. За свае сродкі калгас узводзіць двухпавярховую цагляную бальніцу.

М. СЯУРУК.

НАРАДЗІўСЯ я ў 1921 годзе ў вёсцы Міхеевічы Дзмітраўскага сельсавета Бярэзінскага раёна Мінскай вобласці ў сялянскай сям'і. 12 красавіка 1941 года мяне прызвалі ў Чырвоную Армію. Я вельмі ганарыўся тым, што стаў абаронцам любімай Айчыны. Да таго ж я спадзяваўся, што ў арміі буду вучыцца і змогу набыць спецыяльнасць.

Але ўсе мае надзеі разбурыла вайна. Ужо ў першыя дні мы былі на фронце, і маю душу запаланіла адно пачуццё — нянавісць. Я прагнуў помсціць ворагу за тое, што ён напаў на маю родную зямлю, што ён кідае бомбы на мірныя гарады і вёскі маёй Радзімы.

Біў я фашыстаў, не шкадуючы патронаў, але ў верасні 1941 года на Вяземскім напрамку трапіў у палон. Прывезлі мяне і другіх ваеннапалонных у Смаленск. Лагэр знаходзіўся пад адкрытым небам, есці амаль не давалі. За дзесці дзён знаходжання ў лагэры мне ўдалося толькі два разы атрымаць у сваю каску нейкай баланды. Жыхары Смаленска прыносілі да лагэра хлеб, каб перадаць нам, але гітлераўцы забаранялі ім рабіць гэта.

Прад дзесці дзён некалькі соцен чалавек з лагэра пагналі пад моцным канвоем на станцыю, пагрузілі, як скаціну, у вагоны, яды ніякай не далі. Стаяць было цесна, нават нельга было паварушыцца. А з ва-

гонаў зверну на нас глядзелі кулямёты. На станцыях да нашага эшалона беглі жанчыны і падлеткі, каб кінуць нам у вагон хлеба ці бульбы, а фашысты без усякага папярэджання стралялі па іх, забівалі жанчын і дзяцей. Гэта ніколі не забудзецца!

Прыбылі мы ў Оршу, ад якой засталіся адны папалішчы. Прыгналі ў лагэр, дзе было ўжо многа ваеннапалонных. Наглядзеўся я на жахлівыя здэкі гітлераўцаў з савецкіх людзей. За самае нязначнае парушэнне правіл загадвалі палоннаму стаць на скрыню каля вартавога, падняць рукі ўгору, а на рукі клалі двухметровы кол. Так трэба было стаяць дзве гадзіны і не паварушыцца. А калі чалавек паварушыцца, вартавы адразу страляе і забівае яго. Спрабаваў я ўцячы з лагэра, але ўцёкі не ўдаліся.

Хутка павезлі нас у Мінск. Тут наш эшалон паставілі пад пераходным мостам, і жыхары горада зверну, з моста, кідалі нам у вагоны яду. Сэрца аблівалася крывёю, калі глядзеў я на разбураную фашыстамі родную сталіцу. З Мінска павезлі нас далей, у Польшчу, і прывезлі ў горад Яраслаў. Калі вывержалі з вагонаў, эсэсайцы абзывалі нас «рускімі свіннямі» і так білі дубінкамі, што многіх пазбавілі на смерць.

Лагэр у Яраславе быў сапраўдным пеклам. Жылі мы там у зямлянках. На працу

выганялі дубінкамі. Білі па чым папала. Людзі былі знясіленыя, змучаныя, многія проста падалі і не маглі больш падняцца.

З Яраслава нас пагналі ў Львоў. Ішлі мы пешшу. Чаравікаў у мяне не было, і я ішоў босы, а на ранах ужо браўся мароз. У львоўскім лагэры я прабыў усю зіму 1941—1942 гадоў. Кожнаму з нас павесілі на шыю металічны нумар. Раз у дзень давалі па бляшанцы баланды, а потым і яе перасталі даваць, а выдавалі на 50 грамаў хлеба і па паўлітра чую з травы. Людзі зусім аслабелі і пачалі пухнуць з голаду.

У гэты ж лагэр прыгналі многа яўрэяў, пасялілі іх асобна ад нас і не дазвалялі нават размаўляць з імі. І вось у калядную ноч 1941 года мы бачылі са сваіх баракаў, як у лагэр заехалі грузавыя машыны. У іх фашысты пагрузілі дагала раздзетых яўрэяў, камуністаў і камсамольцаў і павезлі іх на смерць.

Нас кожную раніцу выганялі на мароз «на фіззарядку». Тых, хто не мог бегаць, білі, яны падалі і замяралі. Нас прымушалі сляваць «Кацюшу», а хто не сляваў, дык зноў білі і ганялі яшчэ больш. Калі фашысты лавілі каго-небудзь, хто два разы на дзень атрымаў паёк, яго, апранутага ў адну гімнасцёрку, распіналі на калючым дротце на дзве гадзіны. А мароз быў—40 градусаў, і чалавек гінуў. У лагэры пача-

ліся эпідэміі. Людзі паміралі. Каля мяне на нарах паміраў чалавек гадоў пяцідзесці. Ён прасіў мяне расказаць пасля вайны пра яго пакуты, каб людзі ведалі, што рабілі зьяры-фашысты. Ён расказаў аб тым, як эсэсайцы катавалі ваеннапалонных. Кожнага па чарзе яны падвешвалі на вярбойцы пад пахі на сук, а потым калолі чалавека пад рэбраў і шыямі. Я не даслухаў гэтага пакутніка да канца, бо ён спыніўся на паўслове і памёр.

Была ў нас у лагэры «лазня», у якой я набываў тры разы. Замест падлогі была там драўляная рашотка, а пад ёй цэмент, усё гэта было пакрыта льдом. Мы павінны былі распрануцца і стаць на рашотку, прыціснутыся адзін да аднаго, каб не акачанець ад страшэннага холаду. Тады раптам на нас зверну пацымаліць кіпятком, потым—ледзяную ваду, ды яшчэ білі дубінкамі. Многа хто не вяртаўся з такой лазні.

Працаваць нас прымушалі многа і цяжка: мы рылі ямы ў мёрзлай зямлі, драбілі каменні. Калі хто марудзіў у рабоце, таго калолі штыхамі, збівалі да смерці.

Успаміны гэтых раўц сэрца на часткі. Пісаць цяжка. Што было са мной далей, я напішу ў другі раз.

М. М.

Англія.

ОДНАЖДЫ (это было в Равенсбрюке) ко мне в барак прибежали знакомые французженки. Оказывается, одна советская женщина им что-то говорит, но французженки, конечно, не понимают и зовут меня переводить.

Вот рассказ, который мне пришлось переводить: «Когда немцы пришли к нам в деревню, у нас остались только женщины, старики да дети. У меня пятеро деток было. Старшему шестнадцатый годков исполнилось. Его дома не было, когда немцы вошли.

Пришли немцы и сразу велели нам всем на работу идти. Ну, пошли. Малые ребятишки-то со мной, а старшенький забегал, видно, куда-то. Был бы дома, сердцу легче было бы, что все вместе. Вот придет домой, а нас нет, где искать-то будет?..

Вышли мы за село, а нас за проволоку сразу посадили. Ночью, конечно, не до сна было. В селе пожары, небо все — зарево сплошное, и за старшенького моего все сердце изныло...

А на утро погнали нас на станцию. Говорят, до места работы нужно поездом ехать. А чтобы на станцию попасть, через наше село надо пройти. Окружили нас гитлеровцы, ведут. Идем мы и не узнаем наших мест. Много домов совсем сгорело, а в других окна разбиты, дверей нет, весь скраб домашний на улице валяется, пух из подушек так и летает везде...

Издали вижу хату нашу. Двери раскрыты, все добро раскидано, а у порога лежит мой... мертвый уже, пристрелили его немцы. Собачка у нас была, маленькая, так сидит она над ним, лижет его. Я так и бросилась к нему. Хоть проститесь, поцеловать его в последний раз... Так фашист меня по спине прикладом: «Шнель, шнель!»

Собачка побежать за мной, видно, хотела, да вернулась к нему и так жалобно завывала. Не оставила его...»

Плачет бедная женщина, плачу я, плачут французженки...

Короче говоря, попала эта женщина в лагерь в Люблине, а потом — Равенсбрюк. Вскоре ее послали на фабрику, где она пробыла несколько месяцев.

Уже зимой, когда фабрику разбомбили, она вернулась в Равенсбрюк. Я не узнала ее — ведь столько лиц промелькнуло передо мной за это время...

Стриженная под машинку, бледная, исхудавшая и постаревшая, она поймала меня за рукав, когда я проходила мимо.

— А ты все здесь?

— Да, все здесь.

По выражению моего лица видит, что я ее не узнаю.

— Не узнаешь меня? Помнишь, летом ты переводила французженкам про моего старшенького?

— Ну, конечно, помню, — сказала я и обняла бедняжку.

Меня наверное спросят: а что же стало с маленькими детьми, которые были с матерью? Их постигла участь всех детей, которые попадали в фашистские концлагери. В Люблине женщины с утра ходили на разные работы, оставляя ребят в лагере, под присмотром нескольких женщин, которым помогли дети постарше. К этому привыкли, и матери, уходя на работу, знали, что по возвращении в лагерь найдут детей, как всегда, в бараках.

Однажды матерей разбудили ночью, приказали выходить на проверку. Детей велено было оставить спать. Когда все вышли и построились, немцы и объявили, что сейчас нас повезут чинить железнодорожный путь, разбитый бомбежкой. Дети пусть спят, их не надо тревожить, так как к утру все вернется.

Женщин погрузили в вагоны и повезли до... Равенсбрюка. Что стало с детьми? Сделали из них мыло или сварили клей, никто не знает.

И. С.

Франция.

стыи фашыстаў. Мы будзем змацацца за тое, каб нашы дзеці ніколі не бачылі жахаў вайны, што выпалі на долю бацькоў.

Сям'я ГОНЬЯ-ГАРОХ, Бельгія.

OUR Dear Comrades and Soviet People. We and our Comrades in this part of the world are happy to sent you our warmest and most fraternal May-Day Greetings which we shall all be celebrating and demonstrating in a few days time. We also want to congratulate you with the tremendous latest space achievement which shook the entire world a few weeks ago. These great Socialist achievements from the first Socialist country in the world are the pillars of support to all the Communist and Workers' Parties abroad which are struggling against the overwhelming but cracking up anti-Socialist establishments.

We thank you very much for your paper, photos, calendar, post stamps and International Women's Day card which we

appreciate very much. Our dear Comrades, please, find enclosed some photos of our entire family. Also find a photo of a Peace rally in the very heart of London against the ruthless bombing and murdering of the Vietnam people by the American gangsters. This particular photo is a direct contradiction of the unauthorised statements made by certain neo-fascist elements with responsible public positions in this part of the world; that the American war maniacs have the full support of the British people.

With this we say Good-bye and good luck to all of you for the time being with all our love and devotion to the Party and Government and People of the Soviet Union.

Yours Fraternally,

Tom and Zelika Hall-Osmanova and children.

Я ЖИВУ в Западнoй Германии и уже десять лет работаю на химической фабрике. Вечером, три раза в неделю, преподаю русский язык. У меня две группы учеников.

Я вам писал о том, что моя жена немка. Она у меня замечательный человек. Моим родным языком она владеет, как настоящая русская. Дома говорим только по-русски. Жена любит наши песни и частушки. Ходим в кино на все советские фильмы.

В мае прошлого года у нас гастролировали артисты советского балета. Я, жена и сын были на спектакле. Петя преподнес артистам цветы и приветствовал их на русском языке. Он уже шесть лет учится в

балетной школе, и для него этот вечер остался незабываемым. Это был триумф русского балета, и у меня от волнения текли слезы.

Теперь Петя оформляет документы для поездки в Артек. Это будет его вторая поездка на мою Родину. Первый раз он отдыхал в Белоруссии, в пионерском лагере «Крыжовка». Сейчас Петя считает дни, когда придет счастливая минута его отъезда.

Получил от вас книги и цветные открытки наших прославленных космонавтов. Я очень благодарен людям моей Родины, которые проявляют такую большую заботу обо мне, заброшенном на чужбину.

И. В.

ФРГ.

У НАШАЙ ДРУЖБЫ МОЦНЫЯ КРЫЛЫ

3 II пленума Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом

Народы Савецкага Саюза па праву называюць шматнацыянальнай сям'ёй. Больш як сто народнасцей насяляюць нашу краіну. І аб кожнай з іх па-бацькоўску клапаціцца маці-Радзіма. Не забывае яна і тых, хто апынуўся за межамі роднай зямлі.

Аб нашых людзях, што цяпер жывуць на чужыне, ішла гаворка на II пленуме Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом, які адбыўся нядаўна ў Маскве. Пасяджэнне праходзіла ў канферэнц-зале Дома дружбы з народамі зарубажных краін. У яго рабоце прымалі ўдзел члены Савецкага Камітэта, відныя дзеячы культуры, навукі, прафсаюзныя і спартыўныя арганізацыі, карэспандэнты друку і радыё.

Удзельнікаў пленума аб'ядноўвалі высокія патрыятычныя пачуцці. Яны сабраліся для таго, каб абмеркаваць пытанні, што хваляюць нашых братоў і сясцёр за мяжой, падзяліцца думкамі аб рабоце Савецкага Камітэта, які садзейнічае развіццю духоўных і культурных сувязей суайчыннікаў са сваёй Радзімай.

Нашы чытачы ведаюць, што першы пленум Камітэта адбыўся паўтара года назад. Тэрмін паміж першым і другім пленумамі, як бачна, невялікі. Але тая работа, што праведзена Камітэтам за гэты час, пакінула добры след. Нашу краіну стала больш наведваць дэлегацыі і турыстычныя групы суайчыннікаў з-за мяжы. У час прыезду ў Савецкі Саюз яны знаёмяцца з дасягненнямі сваёй Радзімы ў галіне навукі, культуры, матэрыяльнага дабрабыту, сустрэкаюцца са сваімі роднымі і блізкімі. Така пачаюць пакідаць у землякоў незабыўныя ўражанні. Аб гэтым сведчаць тыя пісьмы і паштоўкі са словамі падзякі, якія ідуць у адрас Камітэта ад суайчыннікаў.

Перад тым, як выступіць з дакладам аб рабоце Камітэта за мінулыя паўтара года, старшыня Камітэта В. М. Маляеў паведаміў прысутным, што арганізацыі-заснавальнікі Савецкага Камітэта рэалізавалі папоўніць склад Камітэта і ўвялі ў яго састаў новых таварышаў — прафсаюзных, культурных, мастацтва, журналістыкі, кінематографіі, спартыўных арганізацый.

Пачынаецца даклад В. М. Маляеў адзначае, што стварэнне ў Маскве Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом — гэта яшчэ адзін гуманны крок савецкай грамадскасці ў адносінах да нашых суайчыннікаў, што жывуць за мяжой. Савецкі Камітэт садзейнічаў землякам у іх паездках ў родныя мясціны. Па просьбах суайчыннікаў высылалася літаратура, магнітафонныя плёнкі з запісамі песень, музыкі, падручнікі па рускай мове.

У сваёй рабоце Камітэт працягвае вялікія клопаты аб дзецях землякоў. Яны запрашаліся ў піянерскія лагеры, ім аказвалася садзейнічаць у паступленні на вучобу ў вышэйшыя навучальныя ўстановы СССР.

Савецкі Камітэт у Маскве, а таксама таварыствы і секцыі, якія створаны ў некаторых саюзных рэспубліках нашай краіны, маюць свае друкаваныя выданні. На старонках газет і часопісаў змяшчаюцца цікавыя нарысы, вершы, аповяданні, артыкулы на актуальныя тэмы. У пісьмах у рэдакцыі суайчыннікі падказваюць газетам тэматыку, выказваюць свае думкі аб змешчаных матэрыялах. Усё гэта сведчыць аб тым, што ў друкаваных выданнях Камітэта, таварыстваў і секцый нашы землякі бачаць крыніцу аб'ектыўнай інфармацыі аб жыцці на іх Радзіме.

Гаворачы аб далейшай рабоце Камітэта, В. М. Маляеў заклікаў прысутных яшчэ больш чула і ўважліва ставіцца да запатрабаваных нашых зарубажных братоў і сясцёр. Трэба рабіць усё для таго, каб яны заўсёды карысталіся падтрымкай і дапамогай з боку савецкай грамадскасці, усіх свеціх людзей.

Пасля даклада пачаліся спрэчкі. Выступіла член Савецкага Камітэта

Масква, Дом дружбы. Ідзе пасяджэнне пленума Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

та пісьменніца Ірына Леўчанка. Нашы зарубажныя землякі ведаюць не толькі як таленавітага літаратара, але і як жанчыну-афіцэра, прайшоўшую цяжкі шлях Вялікай Айчыннай вайны. Ірына Мікалаеўна расказала аб сваёй нядаўняй паездцы ў ЗША, дзе ў яе было многа сустрэч з суайчыннікамі. Сярод іных Ірына Мікалаеўна сустрэлася там і з прафесарам, які добра гаварыў па-руску.

— Калі мы пачалі з ім гутарку, — прыгадвае Ірына Мікалаеўна, — ён сказаў, што расказаў аб сабе самае дрэннае. Аказваецца, ён служыў у белаў арміі, а цяпер з'яўляецца амерыканцам.

У пачатку нашай размовы я падарыла яму яблык-антонаўку. Вы б бачылі, як ён прыняў гэты сціплы знак павагі. У яго нават слёзы з'явіліся. Я сказала: «Ведаеце, прафесар, а вы усё ж не амерыканец». «Так, — адказаў ён, — я сын сваёй Радзімы».

— Зараз у Беларусі ў вёсцы Язель, што на Случчыне, гасціць наш земляк Мікіта Сямёнавіч Чырскі, які прыехаў з-за акіяна да сваіх родзічаў. Калі ён збіраўся ў дарогу, то ў якасці падарунка паклаў у чамадан стары, адслужыўшы свой век гаечны ключ. — з тага пачаў сваё выступленне намеснік старшыні Беларускага Таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Л. Я. Прокша.

У 1912 годзе, гаворыць прамоўца, Мікіта Сямёнавіч паехаў у Амерыку ў пошуках хлеба, які ў той час быў рэдкім гасцем на сталае слухага селяніна. Праз пяцьдзесят тры гады Мікіта Сямёнавіч рапты наведваў родную вёску. У Бастоне ён многа чуў сумных гісторый аб жыцці ў родным краі. Яно ўяўлялася яшчэ больш беспасветным, чым тады, калі ён пакідаў Язель. Мікіта Сямёнавіч не мог не падумаць аб гэтым, калі збіраўся ў далёкі шлях. У вёсцы ёсць многа родзічаў, і ім абавязкова трэба нешта падарыць. «Будуць яны задаволены і гэтым ключом», — так разважаў стары эмігрант.

І вось ён у роднай вёсцы. Мікіту Сямёнавіча запрашаюць у гасці. У кожным доме ён бачыць на сталае тое, чаго ў далёкія часіны не бачыў і на вялікі дзень. Паглядзеў гасць на жыццё аднавяскоўцаў і не адважыўся дастаць свой ключ з чамадана. У час наведвання Мінска Мікіта Сямёнавіч быў гасцем рэдакцыі газеты «Голас Радзімы».

Яму было крыўдна за тое, што гэта рэч нікому не спатрэбілася. І ён узрадаваўся, калі я папрасіў яго пакінуць гэты ключ нам на па-

мяць, як доказ скажонных уяўленняў аб нашай краіне.

Л. Я. Прокша гаворыць аб рабоце Беларускага Таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом, аб той дапамозе, якую яно аказвае землякам, што апынуліся за мяжой, аб рабоце рэдакцыі «Голас Радзімы».

У заключэнне прамоўца расказвае аб сустрэчах з землякамі, якія прыязджалі ў Беларусь з ЗША, Канады, Бельгіі і іншых краін, аб іх жаданні ўмацоўваць дружбу з Радзімай, сустрэцца з людзьмі, ведаць жыццё сваіх братоў і сясцёр.

Слова даецца Мітрапаліту Круціцкаму і Каломенскаму Пімену.

— Я думаю, — гаворыць ён, — што ўсе пагадзяцца са мной у тым, што прайшоўшы адрэзак часу не аказаўся бясплодным і Савецкі Камітэт па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом прарабіў значную работу. Бясспрэчна, вынікі шматбаковай дзейнасці Камітэта прынеслі велізарную карысць нашым суайчыннікам.

Некаторыя так званыя царкоўныя дзеячы за мяжой, якія маюць даволі непраэнтабельны багаж мінлага, пераапрацоўваюць у вопратку служыцеляў царквы і хлуслай інфармацыі аб рускай праваслаўнай царкве адрываюць ад маці-царквы яе сыноў і накіроўваюць іх на шлях варожасці і злобы.

Ад Таварыства па культурных сувязях з украінцамі за рубяжом выступіў М. А. Лявішчанка, адказны сакратар Таварыства. Ён інфармуе удзельнікаў пленума аб дзейнасці Украінскага Таварыства па ўмацаванню культурных і духоўных сувязей з украінцамі, аб рабоце рэдакцыі газеты «Вісты з Украіны».

На думку прамоўцы, асабістыя сустрэчы з суайчыннікамі-украінцамі, што прыязджаюць дадому, а іх прыязджае з кожным годам усё больш і больш, маюць вялікае значэнне як для гасцей, так і для украінцаў, што жывуць на Радзіме. Азнаямленне з жыццём Украіны развівае скажоныя ўяўленні ў некаторых суайчыннікаў аб жыцці ў рэспубліцы і дапамагае ўзводзіць мост дружбы паміж народам. М. А. Лявішчанка заклікаў прысутных яшчэ больш чула ставіцца да землякоў за граніцай і ўзмацніць дапамогу ім з боку арганізацый — стваральнікаў камітэтаў і таварыстваў па культурных сувязях з суайчыннікамі.

Член аўтарскага савета А. Л. Меендорф, старшы навуковы супрацоўнік навукова-даследчага Інстытута эканомікі сельскай гаспа-

даркі, прысвяціў сваё выступленне праблеме ўмацавання кантактаў з суайчыннікамі. Ён выказаўся за тое, каб развіваць культурныя сувязі не толькі са старэйшым пакаленнем, але і задавальняць запатрабаванні маладога пакалення суайчыннікаў. Хоць маладыя людзі жывуць за мяжой, радыслонная іх пачалася ў Расіі і яны цікавіцца жыццём на Радзіме сваіх продкаў.

Прамоўца прыпамінае тыя гады, калі сам жыў у ЗША і калі для сувязі з Радзімай не было таварыстваў альбо камітэтаў.

У многіх краінах пабываў пісьменнік, член Савецкага камітэта Васіль Захарчанка. На пленуме ён падзяліўся ўражаннем ад гэтых паездак, расказаў аб сустрэчах з суайчыннікамі.

Большую частку свайго выступлення пісьменнік прысвяціў тым зменам, што адбыліся ў нашай краіне за гады Савецкай улады. Ён звярнуў увагу на той факт, што нашым землякам неабходна як мага больш паказаць жыццё савецкіх людзей, расказаць аб поспехах савецкай Радзімы.

В. Захарчанка прапанаваў членам Камітэта звярнуцца да творчых арганізацый пісьменнікаў, мастакоў, архітэктараў, кампазітараў з прамым пытаннем — з кім з дзеячоў рускай эміграцыі яны лічаць магчымым трымаць цесныя сувязі, каб больш канкрэтна накіроўваць развіццё культурных адносін з землякамі ў зарубажжы.

З цікавымі прамовамі на пленуме выступілі старшыня Літоўскага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Владас Карваліс, сакратар праўлення Саюза кампазітараў П. І. Савінаў, старшыня Грузінскага Таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом П. В. Хучуа, старшыня Латвійскага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Адольф Талціс, намеснік старшыні Камітэта па культурных сувязях з зарубажнымі эстонцамі Юханс Кахк, старшыня Узбекскай секцыі па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Кары Нізаў.

Затым удзельнікі пленума прынялі рэзалюцыю, якая заклікае стваральнікаў Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом умацоўваць вузлы дружбы і культурныя сувязі братоў і сясцёр, што жывуць за мяжой, са сваёй маці-Радзімай, накіроўваць намаганні на развіццё дружбы паміж народамі і ўмацаванне міру.

ПАДАРОЖЖА Ў КРАІНУ АГНЁЎ

Сем паверхаў будынка, як сем прыступак, што вядуць у зоркавае неба. Цэлая краіна агнёў вячэрняга горада ляжыць унізе. Куды ні паглядзі — прамавугольнікі вокнаў, і за кожным — сваё жыццё, свая цеплыня.

...Ля акна стаіць чалавек і глядзіць у ноч. Хто ён? Паэт, які думае аб тым, якімі словамі перадаць людзям прыгажосць свету? Вучоны, чыя думка ляціць да зорак, або проста ўскалыхнулася сэрца чалавечая ад той светлай тугі, якая бывае вясной?

Але давайце лепш зробім маленькае падарожжа па гэтай краіне агнёў...

Вось адно акно. У гэтай кватэры, я ведаю, жыве электратэхнік Барыс Мілаванаў.

...Людзі ідуць з работы, пакідаючы станкі, недапісаныя вершы, незакончаныя разлікі, ідуць, каб паглядзіць на галоўцы сына, дачытаць цікавую кніжку або выпіць з сябрамі чарку духмянага віна... Гэта ж толькі здаецца, што васьмь будзе дзевядзень да канца дослед, дапісана кніжка, словам, зроблена справа — і тады можна крыху адпачыць. Не, гэта толькі так чалавек думае. Сапраўднае жыццё — гэта і ёсць пошукі, думкі, ад якіх працягваецца ноччу. Барыс Мілаванаў васьмь ужо дванаццаць год працуе на шарыкападшыпніковым заводзе. Клопатаў у яго, як у тэхніка, здаецца, не вельмі многа, але як быць, калі чалавек хвалюе не толькі яго справа?

Кожны дзень, праходзячы праз тэрмічны цэх, электрамандэр бачыць, як выкідваюць у адыходы згарэлыя тэрмапары, і задумаецца: кожная ж з іх — гэта сем рублёў. А колькі ўсяго за год? Многа. І тады Мілаванаў сеў за кніжку. Рашэнне было знойдзена простае і карыснае: тэрмапары пачалі служыць заводу ўдвая большы тэрмін.

Шмат цікавых, патрэбных заводу рацыяналізатарскіх прапаноў унёс Барыс Мілаванаў. Гэта работа прыносіць яму задавальненне. Напэўна, ён зноў штосьці шукае, святло ў акне яго кватэры заўсёды гарыць пазней, чым у іншых.

...Днём — абход палат, гутаркі з хворымі, урачамі, кансультацыі, лекцыі. Гэта толькі здаецца, што ў прафесара застаецца шмат часу для спакойнай навуковай работы. На самай жа справе гэта далёка не так, таму што многім людзям патрэбен яго час, яго веды, яго рукі.

лазек. Ён чытае карэктурку сваёй новай навуковай работы.

...Гарыць у кутку гаршэр. Гаспадыня кватэры Галіна Таўкачова — актрыса тэатра імя Янкі Купалы — задумліва ўсміхаецца:

— Я люблю васьмь такія ціхія, вячэрнія гадзіны

пасля спектакля, калі можна спакойна падумаць аб новай ролі. Для актэры гэта радасць, калі ён знаходзіць правільны вобраз, удалыя штрыхі. Я часта перачытваю цудоўную кніжку Агюста Рэнара «Запавет». Вось што ён піша: «Самае галоўнае для мастака — быць усхваляваным, любіць, спадзявацца, жыць. Быць перш за ўсё чалавекам і толькі потым — мастаком...» Хорацца, ці не праўда? Трапіла сказана...

— А над чым вы працуеце зараз, калі не сакрэт?

— Які ж сакрэт, усміхаецца яна, — у п'есе грэчаскага драматурга Сафоса «Патрэбен ілгун» я выконваю ролю Джэні. Джэні — разумная, чужая, абаяльная жанчына, ёй не ўласціва няпраўда, якой працякнута буржуазнае грамадства. Цікавая, значная гэта роля, люблю я яе, але ўжо мару аб другой. Хочацца сыграць нашу простую, задушэўную жанчыну. Так сыграць, каб людзям стала добра!..

Белым інеем прыцярушыў гіпс адзенне, валасі скульптара. І Анатоль Анікейчык, гэты яшчэ зусім

малады чалавек, здаецца сівым. Ён задумлена стаіць ля сваёй «Бязроўкі». Тонкі, пяшчотны дзявочы профіль. Вецер адкінуў назад кашу валасоў. Сказаў, нібы між іншым, налюбаваўшыся сваёй работай:

— Мне хацелася б паказаць чыстую, светлую чалавечую любоў! Цяжка гэта, цяжка...

На паліцах ужо шмат закончаных работ. Сярод іх партрэт Уладзіміра Маякоўскага.

— Паэт-трыбун, грамавержац! Такога, толькі такога ведаем мы Маякоўскага. Ці не так? Успомніце хоць бы работу Кібальнікава. А Маякоўскі ж быў пяшчотным чалавекам, чалавекам добрага сэрца. Такім я і хачу паказаць паэта. Гэта мая мара... Новая мара.

Вось мы і скончылі сваё маленькае падарожжа ў краіну агнёў. Яна не абазначана на карце, у яе няма граніц, як няма іх і ў чалавечай думкі.

г. Мінск.

М. РАКАУШЧЫК.

ПЕСНЯ АБ ЗОРНЫМ МІНСКУ

Калі вядучы канцэрта аб'явіў, што зараз будзе выканана песня Мікалая Сакалова «Зорны Мінск», у зале раздаліся апладысмента. Пацяклі першыя гукі мелодыі. А думкі маладога кампазітара міжволі перанеслі яго ў мінулае...

Маленькі хлапчук углядаецца ў вячэрні небасхіл і думае: якія зоркі там, куды сям'я едзе пасля доўгіх гадоў бадзённа па чужыне? Бацька часта гаварыў, што на яго радзіме ўсё іншае, нават зоркі радзейшыя і больш велічавыя. Колы цягнулі стуюць на стыках рэк. А Мікалай глядзіць на зорныя россыпы. І хто ведае, магчыма іменна тады пачала нараджацца мелодыя гэтай песні...

У Мінску Мікалай скончыў школу, паступіў у мастацкае вучылішча. Потым — служба ў Савецкай Арміі.

Бацька яму раіў сур'ёзна заняцца музыкай, ды і сам Мікалай пачаў часта задумвацца над гэтым. Значыць — кансерваторыя. А ў яго фактычна не было музычнай адукацыі.

Сакалоў паступіў у му-

зычную школу-дзясцігодку. У які клас? Гэтага не ведаў ён сам, не ведалі яго педагогі. Для пачатковага курса навучання ён быў падрыхтаваны дастаткова, а далей справу вырашала толькі праца. Займацца даводзілася многа. І васьмь вынік: ужо праз год ён бліскуча вытрымаў экзамен у Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі па класу фартэпіяна.

Першыя песні Мікалая Сакалова былі аб родным Мінску. Меладзюнаць, смелая рытміка, з густам зробленая аран-

жыроўка — васьмь што было характэрна для іх.

Кізанчэнна кансерваторыі ў Мікалая ўзнікла думка стварыць цыкл фартэпіянных п'ес на беларускія народныя тэмы. Канкрэтным матэрыялам паслужылі мелодыі песень «Ой, чаго я сохну» і «Я табун сцерагу».

Цяпер Мікалая Сакалова ведаюць далёка за межамі Беларусі. Яго песні прагучалі ў эфіры Усесаюзнага радыё, іх слухалі мільёны савецкіх людзей.

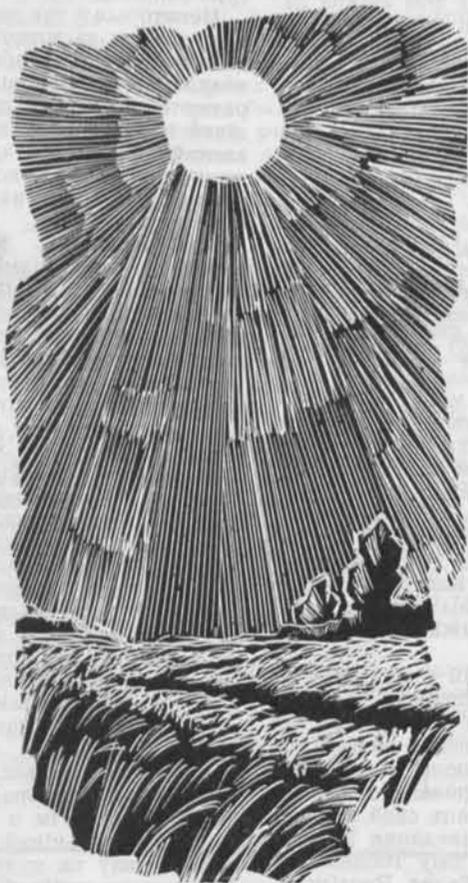
В. АНЦІПАУ.

Мікалай Сямёнавіч Місюк, бачу, зноў падыйшоў да акна, расчыніў форточку, і ў кватэру ўварваўся май. Прафесар зрабіў сёння складаную аперацыю ў глыбінях чалавечага мозга. Як мала ўсё ж яшчэ ведаюць аб ім вучоныя! І ён зноў і зноў успамінае, як праходзіла аперацыя. Як жа ён там цяпер, гэты чалавек?

Прафесара Місюка называюць піянерам стэрэаграфічных метадаў у нейрахірургіі. Ён стварыў апарат для ўвядзення іголки і электрода ў мозг. У любы адзел мозга з дакладнасцю да частак міліметра можа ўвесці яго рука гэтую іголку, выклікаць любую патрэбную яму рэакцыю арганізма. Але ж гэта толькі пачатак.

Прафесар Місюк паклаў у нашай рэспубліцы пачатак цеснаму кантакту кібернетыкі і медыцыны, распрацаваў дыягнастыраванне хвароб з дапамогай вылічальных машын, мадэляванне паталогіі.

І васьмь зноў схіліўся над сталом гэты высокі ча-

ВУЗЯЛОК НА НЕЗАБУДЗЬ

Як паклічуць далёка дарогі бясконцыя
І пакінуць табе дзевядзеньца свой край,
Завязы вузляк на хусцінцы-насоўцы
І тады ад'язджай.

Пра зямліцу-зямлю, што ўзрастала цябе,
Завязы вузляк, вузляк-напамінак,
І пра дом, дзе да шыбай імакою галінак
Ціха туліцца бэз.

Абцяй не забыць пах муроўнага сена,
Што кладзецца, як чай, у шаломы-стагі,
Не забудзь, як зарняты барэ ў рукі сейбіт,
Быццам скарб дарагі.

Не забудзь на чужыне і спеў жаўруковы,
І застолле сяброў, маладзік-каравай...
Анідзе ты ласкавае матчынай мовы
Не забывай!

Як расчулены выйшай за бацькавы ганак
І адправіўся ты у нязгаданы пуць,
Завязай ты ці не вузляк-абяцанак?
Не на памяць — на незабудзь!

Сямён БЛАТУН.

...Я размаўляў з ёй і міжволі звярнуў увагу на яе рукі — рукі агранома. Не выпешчаныя, «цяжкія» з пункту погляду манікюршы, рукі хлебараба нумар адзін калгаса «Скра». Уаўляў сабе яе твар і гэтыя рукі, працягнутыя з трыбуны раённай нарады брыгадзіраў, з якой яна толькі што вярнулася. Нібы паказвала яна іх сілу тым, хто мае справу з гэтай, хай небагатай, але роднай дзісенскай зямлёй.

— Трэба толькі прыкласці да зямлі рукі, таварышы, тады яе «характар» стане мяккім, пакладзістым, нават у нашай зямлі. Не, таварышы, не можа і быць зараз размоў аб «дрэннай» зямлі!

Што ж, казаць гэтак Рэгіна Усавіч мела рацыю. Семнаццаць з лішнім цэнтнераў збожжа на круг з гектара ў мінулы год — гэта добры ўраджай. Хто калі атрымліваў столькі хлеба на гэтай беднай зямлі? Дзяды? Не. Яе бацькі пры польскіх панах? Не і яшчэ раз не! А яна дабілася свайго.

Ёсць на сяле такое паняцце — міжсезонне — час ледалому, разліву рэк. Няма тады на палях ні сцяжынак, ні дарог, няма ходу нават трактарам. Нібы нічыйнай робіцца на нейкі час зямля, занятая таямнічым

абнаўленнем. Лепш не чапаць, як кажуць старыя, красавіцкую зямлю. Я так і кажу аб гэтым калгаснаму аграному.

Рэгіна глядзіць у акно на капрызную вясну, на аднекуль наляцеўшы мокры снег, кажа, як бы між іншым:

— Сапраўды, чаруе зараз зямля, але так, як хоча аграном. Возьмеш у яе ўсе веснавыя заяўкі яшчэ з восені, тады васьмь зараз можна і адпачыць... І ўсміхнулася з нейкай марай у вачах:

— А і праўда, на моры б зараз пабываць. Летась было ўжо сабралася, і пуцьёка ў санаторый была, але не пусціла зямля. А калі сёлета? Адсеюся — і на поўдзень! — І зноў усміхнулася сваім славам: — Не, у гэтым годзе, мабыць, не выйдзе... Хачу паглядзець, як будзе сябе трымаць на нашых палях «трэцяе-літоўскае» і «белацаркоўскае». Нада перспектывнае жыта. Ведаецца аб такіх гатунках? Не, раней сяляне тут аб іх і не чулі. Потым куззіку да справы дзевядзеньца... Пяцьсот цэнтнераў кармоў з гектара ўжо дае. А гэта ж не мяжа. Трэба і насенняводчыя ўчасткі перагледзець... А потым, ведаецца, збіраюся ў Горацкую акадэмію на завочнае.

Просты, без хітрасці, сялян-

Гаспадыня

СССР—РЕШАЮЩАЯ СИЛА В РАЗГРОМЕ ФАШИЗМА

ФАЛЬСИФИКАТОРАМ ИСТОРИИ НЕ СКРЫТЬ ПРАВДЫ О ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЕ

П. ЖИЛИН,

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР, ДОКТОР ИСТОРИЧЕСКИХ НАУК

Минуло двадцать лет после окончания второй мировой войны в Европе. Многие изменилось в мире за это время. И все же интерес ко всему тому, что происходило в военные годы, остается огромным. О второй мировой войне написано и издано множество книг во многих странах. Среди них есть добросовестные исследования, но немало и таких, в которых апологеты империализма стремятся использовать историографию второй мировой войны в качестве одного из средств идеологической борьбы против социалистического лагеря.

В настоящее время определились два основных центра, в которых наиболее беззастенчиво извращается роль СССР во второй мировой войне: Западная Германия и США.

В литературе, выходящей в ФРГ (особенно в таких работах, как К. Типпильскирх «История второй мировой войны», Дигмар, Бутлар и др. «Мировая война 1939—1945 гг.», Блюментрит, Вестфаль и др. «Роковые решения»), усилия историков направляются главным образом на то, чтобы в какой-то мере ослабить ответственность фашистской Германии за развязанную ею войну.

В военно-исторической литературе США (Моррисон «Битва за Атлантику», Брэдли «Записки солдата» и др.) заметно стремление принизить решающую роль СССР в борьбе антигитлеровской коалиции против фашизма. Чаще всего преуменьшается экономическая и военная мощь Советского Союза и слишком преувеличивается оказанная США помощь СССР по ленд-лизу. Одновременно искусственно раздуваются победы американской армии. Что же касается войны против империалистической Японии, то она преподносится как американско-японская война, в которой Советский Союз будто бы и не принимал участия.

Кому и зачем понадобилась эта фальсификация? Тем, кто стремится ввести в заблуждение общественное мнение относительно внешней политики СССР, усилить напряженность в мире, разжечь идею реваншизма.

В литературе, выходящей в ФРГ, много пишется о численном превосходстве советских войск в годы войны. Так, недобитый генерал Типпильскирх заявляет, что главной причиной поражения немцев под Москвой было то, что Красная Армия «имела двадцатикратное превосходство в силах». Это ложь. Если бы СССР имел тогда хотя бы двухкратное превосходство в силах, то результаты контрнаступления зимой 1941—1942 годов под Москвой были бы куда более внушительными. В том-то и дело, что такого людского превосходства у Красной Армии тогда, к сожалению, не было. На стороне фашистской армии было тогда и преимущество в артиллерии и танках.

На советско-германском фронте, имевшем протяженность от трех тысяч до шести тысяч двухсот километров, вооруженная борьба продолжалась 1418 дней. На востоке находилось от 60 до 70 процентов фашистских войск. Их потери за всю войну на советско-германском фронте составили около десяти миллионов сол-

дат и офицеров. Однако вопреки этим фактам некоторые историки Запада пытаются доказать, что центр второй мировой войны находился где-то в Северной Африке, в бассейне Средиземного моря и т. д. В этой связи важно вспомнить, как оценивал решающую роль Восточного фронта Уинстон Черчилль, которого трудно заподозрить в симпатиях к коммунизму. В мае 1943 года на заседании обеих палат Конгресса США он говорил:

«Ни на одну минуту не должны мы забывать, что главное бремя сухопутной войны все еще несут русские армии. Они в настоящее время удерживают на своем фронте не менее 190 германских и 28 вассальных дивизий. Всегда благоразумно, отдавая должное своим достижениям, сохранять чувство пропорции, и я поэтому должен указать, что этому количеству германских дивизий мы можем противопоставить около 15 германских дивизий, уничтоженных нами в Тунисе... Это сравнение дает некоторое представление об усилиях русских и о том, в каком долгу мы находимся перед Россией».

Преуменьшая роль советского народа в снабжении армии оружием, продовольствием, фальсификаторы истории в то же время пишут об «огромной помощи, которую США оказывали СССР по ленд-лизу», приводят явно завышенные данные.

А ведь известно, что за годы войны в СССР было произведено: 102,5 тысячи танков, 142,8 тысячи самолетов, 490 тысяч орудий всех видов. Поставки же СССР по ленд-лизу составляют по танкам менее 7 процентов и по самолетам 9 процентов. Что же касается общих поставок по ленд-лизу, то они не превышали 4 процентов военной продукции, произведенной в СССР.

Теперь, через двадцать лет после окончания войны, имеется полная возможность непредвзято оценить все происшедшее, определить то главное, что привело к крушению фашистской Германии. На Западе имеется немало писателей и историков, которые, объективно проанализировав ход и исход войны, приходят к выводу, что главным в разгроме фашизма была борьба с агрессором советского народа и его вооруженных сил.

Но есть еще и такие, которые продолжают упорно доказывать, что поражение фашистской Германии было случайностью, а не неизбежной закономерностью. Фальсификаторы истории исключают из рассмотрения такие решающие факторы, как советский общественно-экономический строй, дружба народов СССР, патриотизм, проявленный советскими людьми во имя защиты завоеваний Великого Октября.

Империализм боится растущего престижа СССР, его государственной и общественной системы, так убедительно подтвердивших свое превосходство в военные годы. Но народы обмануть невозможно. Правда о народе-победителе доходит до самых отдаленных уголков нашей планеты.

БУРЯ ПРОТЕСТОВ

Со всех концов земного шара продолжают поступать сообщения о нарастающей волне протеста мировой общественности против интервенции США в Доминиканской Республике.

Совершив эту вооруженную интервенцию, американская военщина вновь показала себя перед лицом мировой общественности врагом мира, свободы и независимости народов, противником всего прогрессивного на земле, говорится в заявлении министерства иностранных дел Монгольской Народной Республики.

Американские войска должны немедленно покинуть Доминиканскую Республику. Всемирный Совет Мира самым решительным образом осуждает военное нападение США на народ маленького суверенного государства, заявляет президент Всемирного Совета Мира Джон Бернал.

Наглые действия американской военщины в отношении маленькой латиноамериканской страны вызывают негодование прежде всего в самой Латинской Америке. Тысячи кубинских студентов устроили в Гаване митинг, на котором заклеили позором американскую интервенцию и выразили горячую солидарность с борющимся народом Доминиканской Республики. Свой энергичный протест против агрессии США выразили также делегаты студенческих и молодежных организаций многих стран, прибывшие в кубинскую столицу на Международную конференцию по борьбе за ликвидацию колониализма в Латинской Америке.

«Американские солдаты, убирайтесь из Доминиканской Республики», «Янки — вот из Латинской Америки» — под такими лозунгами проходят митинги и демонстрации протеста в Уругвае. Студенты Венесуэлы демонстративно сожгли флаг Соединенных Штатов в Каракасе и потребовали немедленного вывода войск американских оккупантов с территории Доминиканской Республики.

Правительство и народ Югославии, отмечается в заявлении агентства ТАНОЮГ, осуждают эту интервенцию как акт, глубоко противоречащий принципам Устава ООН о запрещении применения силы, о суверенитете и невмешательстве во внутренние дела других стран.

— Учтите: это восхождение — прямая дорога ко мне...
Рисунки Ж. Эффеля. «Юманите-дманш» Париж.

ски ў яе твар. Так і напісана на ім: кожная разлука з зямлёй бацькоў ужо не будзе ёй радасцю, а неспакойным чаканнем сустрэчы са старым сябрам.

Ці ж забудзе яна сваё першае знаёмства з гэтай зямлёй. Сем год прайшло, як стала яна аграномам у «скры», а, як цяпер, памятае тую не зусім прыемную размову з калегам, які здаваў ёй справы.

Карты, схемы, рознакаляровыя шматкі палёў. Што ні новы колер, новае поле. З іх і складаецца тая хітрая навук, якая называецца севазваротам.

Калега яўна некуды спяшаўся, сыпаў скарагаворкай:

— Вось тут, глядзіце, таварыш Усавіч, звычайна мы сеялі жыта, а вось там—бульбу. Вось гэта наш участак пойменнай зямлі. Добрая там зямля, але марокі з ёй! Адзін год—маці родная, другі—злая мацьчына. Іншы год пакуль прасохне, глядзіш—ліпень, а там і да восені блізка. У наступны дажджы заладзяць, пішы—прапаў у пойме ўраджай, вымакне... Зварніце ўвагу, вось гэта—чысцейшы дзісенскі пясочак! Тут спакон веку ўраджай быў сам-тры, сам-чатыры. Вось яго ды падзолу гектараў пяцьсот... Усяго зямлі каля дзвюх тыс.

Балоты таксама ёсць, трэба, вядома, асушыць...

— Усё?—не зусім дружалюбна спытала Усавіч.

— Здаецца, усё. Вось так.

Рэгіна яшчэ раз прагледзела гадавыя справаздачы калгаса. Карціна была ясная: нізкія ўраджай—малавата жывёлы, мала ўгнаенняў, слабы працадзень.

— Што ж, Міхаіл Іванавіч, трэба нешта рабіць,—сказала яна старшыні арцелі Кляшторнаму.

— Трэба, Рэгіна Якаўлеўна,—нахмурыўся ён,—ой, як трэба! Пачынайце. Ведаю, нялёгка будзе, але ўсім калгасам падтрымаем. Час ісці далей, час...

Так, нялёгка было Рэгіне спачатку, усё было: і страсці, і нават сваркі. Як гаворыцца, без добрага спрэчкі не быць і добрага справе. Але перш за ўсё аб галоўным у характары Рэгіны: аб упартасці ў пошуках, пачуцці новага.

Людзі большасці прафесій звычайна бачаць плён сваіх рук, скажам, праз гадзінку, дзве, к канцу тыдня. А калі ты аграном, цэх твой—поле і неба над галавой, капрызнае, непадладнае: то пральцеца яно зацяжым дажджом, то сыпане градам, то сухавеем пахне. І тады ўся праца твая—вясны,

лета і зімы — пойдзе прахам. Усё можа быць. Вось тут і па-трабне «агранамічны» характар, уменне цярдліва чакаць цэлы год таго дня, калі паспее колас, год за годам шукаць ключы да перамогі над стыхіяй неба.

Гэта самае галоўнае, а яшчэ праца і праца.

Вось адна старонка з дзённіка клопатаў аб калектыўнай зямлі Рэгіны Усавіч, з дзённіка, які мог бы быць напісаным. Напрыклад, адзін дзень, дакладней, суткі:

...Раніца. Прыгатавала снеданне, сабе і мужу. Ён шафёр, яму таксама трэба ўжо выязджаць. У праўленні яе чакаюць брыгадзіры. Раздача нарадаў, парады, гутаркі з калгаснікамі, заўвагі ў блакноце. Цяпер у поле. Пешшу, на вельсіпедзе або на машыне, глядзячы па надвор'і. Пабывала ў вёсках Янкава, Загор'е, Кавалёва, Мазурына, усё далей і далей, па сотні разоў прайдзе-наму кругу... «Рэгіна Якаўлеўна, ці пара сеяць?.. Таварыш аграном, як вы лічыце?..» Сто разоў за дзень: «Рэгіна Якаўлеўна, як вы лічыце?..» і яна зноў пачынае даваць парады, як лепш дагадаць зямлі.

...Поўдзень. Цяпер у насенняводчую брыгаду, сваю любімую. Як там справы? Што

гэта, вечар? А гавораць, што дзень доўгі. Так сёння і не паспела пабываць у пойме. Што ж, прыдзецца заўтра. Цяпер на гадзінку ў праўленне параіцца са старшыняй, з людзьмі, прыкнёць план на наступны дзень...

Звычайны рабочы дзень агранома Усавіч. У годзе іх трыста з лішнім. Але які вынікі! Толькі мінулы год збор зерня з кожнага гектара ўзрос больш як на чатыры цэнтнеры. Гэта 150 тон на калгасу, на вельсіпеды прыбайкі ўраджай бульбы, гародніны, сена. І які вынікі—яшчэ больш важкі працадзень.

Але гэта толькі палова грамадскіх клопатаў агранома. Чатыры з лішнім цэнтнеры прыбайкі за год—гэта не толькі праца членаў арцелі, а і бясконцае пошукі Рэгіны, пошукі і ўкараненне больш ураджайных гатункаў.

Вось няпоўны пералік таго, што зроблена па ініцыятыве агранома з «скры»: расшырэне пасеваў азімых; стварэнне насенняводчай брыгады; укараненне новых гатункаў жыта «парызанскае», «бяняконскае», «літоўскае-3», «белацаркоўскае», пшанічна-пырнікавага гібрыду — 599 (24 цэнтнеры з гектара) і ячменю «ўманскі» (30 цэнтнераў), новы спосаб

ворыва пераўвільготненых зямель і інш.

— Нешта спазняецца сёлета вясна, штосьці не ладзіцца ў яе з цяплом.

Рэгіна лёгка ўздыхае, глядзіць у акно. Сапраўды, ужо май, а на двары мокры снег.

— Нічога, дагонім!—не сумуе яна.—Чыталі, зразумела, пра новыя льготы для вёскі? Вельмі добра, справы ў нас пойдуць цяпер яшчэ лепш! Вы толькі падлічыце: пенсіі калгаснікам—раз, цвёрдыя планы хлебазадачы—два, павышэнне закупачных цен на збожжа, малако, мяса! А новыя машыны? Зніжэнне цен на многія прамысловыя тавары і прадукты... А семдзесят адзін мільярд рублёў дзяржаўнай дапамогі для сяла? Глядзіце, толькі ад продажу свініны па новых ценах мы атрымаем трыццаць тысяч «лішніх» рублёў. А за збожжа, ялавічыну, малако? Адным словам, у калгаснікаў добры настрой. Добры будзе сёлета ўраджай.

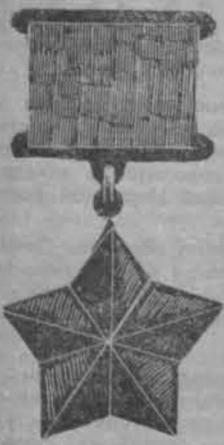
Так, у думках Рэгіна ўжо ідзе па сваіх палях. Гэта яе восьмая вясна ў «скры». Новы паход калгаснага агранома за грамадскі ўраджай пачаўся.

В. ВІКТАРАЎ.

Міёрскі раён.

дзісенскіх зямель

[3 франтавога бланкета]

Удзельнікі абароны Брэсцкай «Крэпасці-героя» ў дзень святкавання 20-ай гадавіны перамогі над фашыскай Германіяй праходзяць па месцах былых баёў.

Я не ведаю, як выглядае зараз Сукоўка, але калі я быў у ёй летам 1942 года, гэта вёска на беразе Угры ўяўляла вельмі сумнае відовішча. Вуліца яе была «нічыйнай» зямлёй, а на тым месцы, дзе стаялі калісьці дамы, цягнуліся дзве лініі траншэй: нашы і варажыя.

Адлегласць да акупаў праціўніка вымяралася метрамі. Прыўзняўшыся над брустверам, можна было кінучь гранату. Калі спынялася на некаторы час перастрэлка, чуваць была нямецкая гаворка. Немцы, можна меркаваць, таксама чулі, што адбывалася ў нас у акупах.

Раніцой, калі мы збіраліся снедаць, з нямецкіх акупаў іншы раз крычалі:

— Рус, ідзі да нас. У нас па шэсцьсот грамаў хлеба даюць.

Адзін з нашых салдат не вытрымаў і, склаўшы далоні рукам, адказаў прыблізна так:

— Пайшоў ты к чорту. У нас дзевяцьсот грамаў хлеба даюць і то не хапае.

Сержант развёў рукамі.

— Але ж дзівак — сказаў «дзевяцьсот грамаў даюць» — і кропка. Навошта ж даваць «не хапае»...

Салдат збянтэжыўся.

— А няхай ведаюць, падумаеш, здзівілі сваімі грамамі.

У гэты момант у паветры з'явілася граната. Сержант спрытна схопіў яе на ляту і кінуў назад немцам.

— Атрымлівайце сваю дабаўку. І павярнуўшыся да салдат, скамандаваў:

— Разыйдзіся!.

Мы клаліся на адпачынак, не здымаючы з сябе амуніцыю. Спалі толькі днём. Уначы ўсе былі ў стралковых ячэйках, ля кулямэтаў, мінамэтаў.

І ўсё ж мы лічылі нашы ўмовы ў параўнанні з тым, што перажылі, выдатнымі. Нас не абстрэльвала цяжкая артылерыя, не бамбіла авіяцыя, баючыся папасці ў сваіх. Мы адпачылі ад выцця над намі бомбаў і выбухаў цяжкіх снарадаў. Іншы раз, праўда, па начых на нямецкія аковы і сыпаліся бомбы. Гэта нашы «У-2» не давалі фашыстам спакою. Калі ўздрыгвала зямля і па сценках акупаў сыпаўся пясок, мы радаліся, як нам усё ж шанцуе, нягледзячы на тое, што мы на самай што ні ёсць перадавой.

Наогул у батальёне хлопцы былі вясёлыя, спялыя моцным пачуццём таварыскасці і ўзаемавыручкі. Акуп стаў ім родным домам. З яго можна было пайсці толькі па прычыне смяртэльнага або цяжкага ранення, лёгкія раны перавязваліся на месцы, радзей у санчасці.

І раптам непрадбачаны выпадак: у сержанта забалеў живот. Скруціла хлопца, як ад кулявога ранення. Скурчыўся калачыкам на выступе акупа. Твар пасінеў, стогне.

Выклікалі ўрача з медпункта. Агледзеў хворага:

— Апендыцыт, — заключыў, — тэрмінова ў тыл, у шпіталь. У санчасці няма ўмоў зрабіць такую аперацыю.

Сержант быў вельмі засмучаны, калі б яшчэ раненне, а то, ліха яму, апендыцыт — сорама. Жонцы нават непрайем-

на напісаць: «З апендыцытам трапіў у шпіталь».

Калі сержанта адвозілі ў тыл, ён, зморшчыўшыся ад болю, усміхнуўся на развітанне сябрам.

— Нічога, хоць адасплюся. Няма ліха без добра.

Мы так разлічвалі, што праз два тыдні наш аднапалчанін вернецца. І раптам на трэці дзень ён з'явіўся ў акупе. Я не паверыў вачам сваім, сустраўшы яго.

— Ты што, з аперацыяй стала ўцёк?

Сержант махнуў рукою:

— Ды ну яе...

— Каго яе?

Хлапец пайшоў у ячэйку, не стаў больш размаўляць.

Толькі праз некалькі дзён сержант адкрыў мне тайну свайго хуткага вяртання ў аковы.

— Прывезлі мяне ў шпіталь, — пачаў ён неахвотна. — Будынак вялікі, трохпавярховы. У палатах чысціня. Памылі мяне ў ванне, бялізну далі чыстую. Лёг я ў беласнежную пацель. І калі б не гэты пагань апендыцыт, лепшага шчасця і не трэба жадаць у такой абстаноўцы.

«Праз поўгадзіны павязём вас на аперацыю, — сказала сястра. — У аперацыйнай рыхтуюцца вас прыняць».

«Апендыцыт. Падумаеш, аперацыя, выражуць, а потым паплю хвілін пяцьсот», — падумаў я. І ў гэты момант, калі санітары ішлі за мной, каб адвесці ў аперацыйную, халодзілі самалёты. Будынак хістаў выбухі бомбаў. Становішча стварылася вельмі непрыемнае. Калі ў цябе ў руках зброя, ты страляеш, дзейнічаеш, тады ты адчуваеш сябе чалавекам, а тут ляжы, як бярвяно, чакай, трапіць у цябе або не. Адзінай маёй абаронай быў жалезны ложкак, і я шмыгануў пад яго, карыстаючыся тым, што ў палаце больш нікога не было. Ты смеяшся, а ложкак мяне выратаваў. Бомба прабіла столь і ўзарвалася ў падвале. Столь рухнула. Ложкак вытрымаў. Я застаўся цэлы.

Самалёты паляцелі. Вылез я з-пад ложка. Навокал стогнуць раненыя. Пра мой злчасны апендыцыт усе забылі, ды і я адчуў, што няма ніякага болю. Пайшоў я на склад, узяў першае трапішае абмундзіраванне і на перакладных, так сказаць, на месца службы.

— Ну, а апендыцыт?

— Парадак, — усміхнуўся сержант, — ніякага болю.

Пад Віцебскам у час наступлення сержанта раніла, у нашу часць ён больш не трапіў. Сустрэў я яго выпадкова ў Мінску на станцыі пасля вайны. Ён першы пазнаў мяне.

— Жывы? — гаворыць.

— І ты, — кажу, — бачу цэлы і непашкоджаны.

— Жывы, вядома. Але на Вісла мяне яшчэ разоў параніла. Пашкодзіла руку. Вылечыўся, а заадно і выразалі апендыцыт. Да Прагі дайшоў...

— Значыць, не трывожыць?

— Не.

Вось такая была гісторыя.

Л. В.

АБ ТЫХ, ХТО РОДНАЙ ПЕСНІ БОЛЬШ НЕ ЧУЕ

Зямля мая была зямлёю слёз,
Усеяна магіламі, крыжамі,
Шчарбатымі сівымі валунамі,
Я ведаю яе, бо я тут рос.

Я рос з жытамі, што вятры тапталі,
З хваінамі, з якіх у дні баёў
Часалі мы не дошкі на цымбалы,
Але накат для дзотаў, бліндажоў.

Калі і сёння чую песню я Пагожым ранкам або на змярканні,
Я слухаю з глыбокім хваляваннем,
Як вольная пры зямля мая.

І з радасцю аб радасці жывых
Я думаю і ў той жа час сумую
Па соснах, па сябрах тых баявых,
Па ўсіх, хто роднай песні больш не чуе.

Словы **Максіма ТАНКА**

Музыка **А. ЦІХАНОВІЧА**

УМІРАЮЧА

Зямля мая была зямлёю слёз,
Усеяна магіламі, крыжамі,
Шчарбатымі сівымі валунамі,
Я ведаю яе, бо я тут рос.

Я рос з жытамі, што вятры тапталі,
З хваінамі, з якіх у дні баёў
Часалі мы не дошкі на цымбалы,
Але накат для дзотаў, бліндажоў.

Калі і сёння чую песню я Пагожым ранкам або на змярканні,
Я слухаю з глыбокім хваляваннем,
Як вольная пры зямля мая.

І з радасцю аб радасці жывых
Я думаю і ў той жа час сумую
Па соснах, па сябрах тых баявых,
Па ўсіх, хто роднай песні больш не чуе.

На приз «Вялікі янтар»

Колькі фільмаў у год выпускаецца на зямным шары? У розных даведніках даюцца розныя лічбы. 2 000... 2 500... А калі мець на ўвазе хранікальныя і кароткаметражныя фільмы розных жанраў, то сапраўды колькасць не паддаецца ўліку.

На ўсіх кантынентах перыядычна праводзяцца кінафестывалі, каб ацаніць больш дастойныя кінатворы. Каны, Венецыя, Масква, Сан-Францыска...

У гэтым годзе, акрамя чацвёртага Маскоўскага міжнароднага кінафестывалу, у нашай краіне будуць праведзены агляды фільмаў Сярэднеазіяцкіх, Закаўказскіх і іншых рэспублік. І першым сярод іх быў ужо стаўшы традыцыйным фестываль фільмаў рэспублік Прыбалтыкі і Беларусі. Галоўная прэмія — пераходны приз «Вялікі янтар». Кінафестываль праходзіў у сталіцы Эстоніі — Таліне. «Беларусьфільм» паказаў два фільмы: «Праз могількі» па аповесці Паўла Ніліна (рэжысёр Віктар Тураў) і «Пісьмы да жывых». Апошні прысвечаны жыццю і дзейнасці беларускай камуністкі, Героя Савецкага Саюза Веры Харужай.

Беларускае дакументальнае кіно было прадстаўлена кіначасопісамі «Савецкая Беларусь», «Мастацтва Беларусі», «Спартыўны агляд» і дакументальнымі фільмамі «Ёсць такая зямля» (аб Палессі) — рэжысёр В. Скітовіч і «Сведкі вечнасці» — рэжысёр-аператар А. Забалоцкі.

Фестывальныя дні прайшлі. І вось вынікі: «Вялікі янтар» застаўся ў Эстоніі за мастацкі фільм «Новы нячысцік з пекла». Галоўны приз фестывалу за дакументальнае кіно прывезен у Беларусь. Яго прысудзілі за каларовы фільм «Ёсць такая зямля». Акрамя таго, беларускія дакументалісты атрымалі яшчэ пяць узнагарод.

Студыя «Беларусьфільм» атрымала тры прэміі. За мастацкае рашэнне і за рэжысёрскі дэбют Віктара Турава (фільм «Праз могількі») і за лепшае выкананне жаночай ролі Святланы Макаравой у фільме «Пісьмы да жывых».

І. ГУСКОЎ.

Мінскае «Дынама» і ташкенцкі «Пахтакор» — даўнія сапернікі. Да гэтага яны сустракаліся паміж сабой шэсць разоў. Пяць разоў перамагалі футбалісты Узбекістана і толькі адзін раз — Беларусі. Ці ўдасца мінчанам разбілітаваць сябе за мінулы паражэнні — гэта пытанне вельмі хвалявала шматлікіх аматараў футбола, якія запоўнілі трыбуны стадыёна «Дынама». Але на гэты раз мінчанам паказалі зладжаную і высокатэхнічную гульню, яны выйгралі з лікам 3:0.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

ДАБРАМІРАВА-САВІЦКАЯ Яўгенія Трафімаўна шукае сваіх дзяцей: САВІЦКАГА Паўла Сцяпанавіча, 1919 года нараджэння, САВІЦКУЮ Аляксандру Сцяпанаву, 1925 года нараджэння. Яны нарадзіліся ў вёсцы Міхайлаўка Бабруйскага раёна Магілёўскай вобласці і жылі да вайны ў Бабруйску. У час другой сусветнай вайны Павел і Аляксандра былі вывезены фашыстамі ў Германію.

Асоб, якія ведаюць што-небудзь аб дзецях Я. Т. Дабраміравай-Савіцкай, просім паведаміць у рэдакцыю «Голас Радзімы».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖУ,
РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31 6-97-92, 3-25-52.